

(3) Koruma kapsamındaki tasarımın tescilli olduğuna ilişkin kaydın ürün, ambalaj veya fatura üzerine konulmamış olması, bu maddede sayılan fiilleri tasarım hakkına tecavüz olmaktan çıkarmaz.

(4) Tescilsiz tasarımlar için, tasarım 57 nci maddeye göre kamuya sunulduğu takdirde, hak sahibi, tasarım hakkına yönelik ihlallerden dolayı dava açmaya yetkilidir.

DÖRDÜNCÜ KİTAP
Patent ve Faydalı Model
BİRİNCİ KISIM
Patent Hakkı
BİRİNCİ BÖLÜM
Patentlenebilirlik Şartları

Patentlenebilir buluşlar ve patentlenebilirliğin istisnaları

MADDE 82- (1) Teknolojinin her alanındaki buluşlara yeni olması, buluş basamağı içermesi ve sanayiye uygulanabilir olması şartıyla patent verilir.

(2) Aşağıda belirtilenler buluş niteliğinde sayılmaz. Patent başvurusu veya patentin aşağıda belirtilen konu veya faaliyetlerle ilgili olması hâlinde, sadece bu konu veya faaliyetlerin kendisi patentlenebilirliğin dışında kalır:

- a) Keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler.
- b) Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler.
- c) Bilgisayar programları.
- ç) Estetik niteliği bulunan mahsuller, edebiyat ve sanat eserleri ile bilim eserleri.
- d) Bilginin sunumu.

(3) Aşağıda belirtilen buluşlara patent verilmez:

- a) Kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olan buluşlar.
- b) Mikrobiyolojik işlemler veya bu işlemler sonucu elde edilen ürünler hariç olmak üzere, bitki çeşitleri veya hayvan ırkları ile bitki veya hayvan üretimine yönelik esas olarak biyolojik işlemler.

c) İnsan veya hayvan vücuduna uygulanacak teşhis yöntemleri ile cerrahi yöntemler dâhil tüm tedavi yöntemleri.

ç) Oluşumunun ve gelişiminin çeşitli aşamalarında insan bedeni ve bir gen dizisi veya kısmi gen dizisi de dâhil olmak üzere insan bedeninin öğelerinden birinin sadece keşfi.

d) İnsan klonlama işlemleri, insan eşey hattının genetik kimliğini değiştirme işlemleri, insan embriyosunun sınai ya da ticari amaçlarla kullanılması, insan ya da hayvanlara önemli bir tıbbi fayda sağlamaksızın hayvanlara acı çektirebilecek genetik kimlik değiştirme işlemleri ve bu işlemler sonucu elde edilen hayvanlar.

(4) Üçüncü fıkranın (a) bendi kapsamında buluşun ticari kullanımının sadece mevzuatla yasaklanmış olması, bu kullanımın kamu düzenine veya genel ahlaka aykırı olduğu anlamına gelmez.

(5) Üçüncü fıkranın (b) bendinde belirtilen mikrobiyolojik işlem, mikrobiyolojik materyal içeren, mikrobiyolojik bir materyalle gerçekleştirilen veya sonucunda mikrobiyolojik materyal oluşan herhangi bir işlemi; esas olarak biyolojik işlem, melezleme ya da seleksiyon gibi tamamen doğal bir olaydan oluşan bitki veya hayvan üretim usulünü ifade eder.

(6) Üçüncü fıkranın (c) bendinde yer alan hüküm, aynı bentte sayılan yöntemlerin herhangi birinde kullanılan ürünler, özellikle madde ve terkipler hakkında uygulanmaz.

Yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilir olma

MADDE 83- (1) Tekniğin bilinen durumuna dâhil olmayan buluşun yeni olduğu kabul edilir.

(2) Tekniğin bilinen durumu, başvuru tarihinden önce dünyanın herhangi bir yerinde, yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya konulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir her şeyi kapsar.

(3) Başvuru tarihinde veya bu tarihten sonra yayımlanmış olan ve başvuru tarihinden önceki tarihli ulusal patent ve faydalı model başvurularının ilk içerikleri tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınır. Bu hüküm,

a) 5/1/1996 tarihli ve 96/7772 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Patent İşbirliği Antlaşması uyarınca yapılan uluslararası patent başvurularından, Patent İşbirliği Antlaşmasının 22 nci ve 39 uncu maddelerine göre yönetmelikte belirtilen şartlara uygun olarak ulusal aşamaya giriş yapan patent ve faydalı model başvurularını,

b) 7/6/2000 tarihli ve 2000/842 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Avrupa Patentlerinin Verilmesi ile İlgili Avrupa Patent Sözleşmesinin 153 üncü maddesinin beşinci fıkrasındaki gereklilikleri sağlayan, uluslararası başvuruya dayanan Avrupa patent başvurularını ve Avrupa Patent Sözleşmesinin 79 uncu maddesinin ikinci fıkrasına göre Türkiye'nin belirlendiği ve ilgili belirleme ücretinin ödendiği Avrupa patent başvurularını, da kapsar.

(4) Tekniğin bilinen durumu dikkate alındığında, ilgili olduğu teknik alandaki uzmana göre aşikâr olmayan buluşun, buluş basamağı içerdiği kabul edilir.

(5) Üçüncü fıkra uyarınca tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınan başvuruların ve belgelerin içerikleri, buluş basamağının değerlendirilmesinde dikkate alınmaz.

(6) Buluş, tarım dâhil sanayinin herhangi bir dalında üretilebilir veya kullanılabilir nitelikteyse, sanayiye uygulanabilir olduğu kabul edilir.

Buluş patent veya faydalı model verilmesini etkilemeyen açıklamalar

MADDE 84- (1) Buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte olmakla birlikte, başvuru tarihinden önceki on iki ay içinde veya rüçhan hakkı talep edilmişse rüçhan hakkı tarihinden önceki on iki ay içinde ve aşağıda sayılan durumlarda açıklama yapılmış olması buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkilemez:

a) Açıklamanın buluşu yapan tarafından yapılmış olması.

b) Açıklamanın patent başvurusu yapılan bir merci tarafından yapılmış olması ve bu merci tarafından açıklanan bilginin;

1) Buluşu yapanın başka bir başvurusunda yer alması ve söz konusu başvurunun ilgili merci tarafından açıklanmaması gerektiği hâlde açıklanması.

2) Buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgiyi edinmiş olan üçüncü bir kişi tarafından, buluşu yapanın bilgisi veya izni olmadan yapılan başvuruda yer alması.

c) Açıklamanın buluşu yapandan doğrudan doğruya veya dolaylı olarak bilgi elde eden üçüncü kişi tarafından yapılmış olması.

(2) Birinci fıkraya göre, başvurunun yapıldığı tarihte patent veya faydalı model isteme hakkına sahip olan her kişi buluşu yapan sayılır.

(3) Birinci fıkranın uygulanmasından doğan sonuçlar, süreyle sınırlı değildir ve her zaman ileri sürülebilir.

(4) Birinci fıkranın uygulanması gerektiğini ileri süren taraf, şartların gerçekleştiğini veya gerçekleşmesinin beklendiğini ispatla yükümlüdür.

İKİNCİ BÖLÜM

Patent Hakkının Kapsamı

Patent hakkının kapsamı ve sınırları

MADDE 85- (1) Patent sahibi, buluşun yeri, teknoloji alanı ve ürünlerin ithal veya yerli üretim olup olmadığı konusunda herhangi bir ayırım yapmaksızın patent hakkından yararlanır.

(2) Patent sahibinin, izinsiz olarak yapılması hâlinde aşağıda belirtilen fiillerin önlenmesini talep etme hakkı vardır:

a) Patent konusu ürünün üretilmesi, satılması, kullanılması veya ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması.

b) Patent konusu olan bir usulün kullanılması.

c) Kullanılmasının yasak olduğu bilinen veya bilinmesi gereken usul patentinin kullanılmasının başkalarına teklif edilmesi.

ç) Patent konusu usul ile doğrudan doğruya elde edilen ürünlerin satılması, kullanılması, ithal edilmesi veya bu amaçlar için kişisel ihtiyaçtan başka herhangi bir nedenle elde bulundurulması.

(3) Aşağıda sayılan fiiller patentin sağladığı hakkın kapsamı dışındadır:

a) Sınai veya ticari bir amaç taşımayan ve özel maksatla sınırlı kalan fiiller.

b) Patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

c) İlaçların ruhsatlandırılması ve bunun için gerekli test ve deneyler de dâhil olmak üzere, patent konusu buluşu içeren deneme amaçlı fiiller.

ç) Sadece bir reçetenin oluşturulması için eczanelerde yapılan ilaçların seri üretim olmadan hazırlanarak kullanılması ve bu şekilde hazırlanan ilaçlara ilişkin fiiller.

d) Patent konusu buluşun Paris Sözleşmesine taraf devletlerin gemi, uzay aracı, uçak veya kara nakil araçlarının yapımında veya çalıştırılmasında veya bu araçların ihtiyaçlarının karşılanmasında, söz konusu araçların geçici veya tesadüfi olarak Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde bulunması şartıyla kullanılması.

e) 5/6/1945 tarihli ve 4749 sayılı Kanunla onaylanan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasının 27 nci maddesinde öngörülen ve bu madde hükümlerinin uygulandığı bir devletin hava aracı ile ilgili fiiller.

(4) 8/1/2004 tarihli ve 5042 sayılı Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanunda tanımlanan küçük çiftçinin kendi işlediği arazisinde, patent sahibi tarafından ya da onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli bir ürün ile yaptığı üretim sonucunda ortaya çıkan üründen elde edeceği çoğaltım materyalini, yine kendi işlediği arazisinde yapacağı yeni üretimler için kullanabilme hakkı vardır. Bu kullanım hakkı, 5042 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

(5) Çiftçinin, patent sahibi tarafından veya onun izniyle satılan ya da başka bir ticari yolla sağlanan patentli damızlık veya diğer hayvan üreme materyalini, tarım amaçlı kullanma hakkı vardır. Bu hak, çiftçinin kendi tarım etkinliğini sürdürme amacıyla hayvan ya da diğer hayvan üreme materyalinin kullanılmasını kapsar. Bu hakkın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Patentın konusu kanunlara, genel ahlaka, kamu düzenine veya genel sağlığa zarar verecek şekilde kullanılamaz. Bu kullanım, mevcut veya gelecekte kabul edilecek belirli veya belirsiz süreli kanuni yasaklamalara ve sınırlamalara da bağlıdır.

Buluşun dolaylı kullanımının önlenmesi

MADDE 86- (1) Patent sahibinin, patent konusu buluşun uygulanmasını mümkün kılan ve buluşun esasını teşkil eden bir kısmı ile ilgili unsurların veya araçların üçüncü kişiler tarafından, patent konusu buluşu kullanmaya yetkili olmayan kişilere verilmesini önleme hakkı vardır. Bu hükmün uygulanabilmesi için söz konusu üçüncü kişilerin, bu unsurların veya araçların buluşu uygulamaya yeterli olduğunu bilmeleri ve bu amaçla kullanılacağını bilmeleri veya bu durumun yeterince açık olması gerekir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen unsurlar veya araçlar piyasada her zaman bulunabilen ürünlerse üçüncü kişiler söz konusu yetkili olmayan kişileri belirtilen fiilleri yapmaya teşvik etmediği takdirde birinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(3) 85 inci maddenin üçüncü fıkrasının (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen fiilleri yapanlar, birinci fıkra hükmüne göre patenti kullanmaya yetkili olmayan kişilerden sayılmaz.

Önceki kullanımdan doğan hak

MADDE 87- (1) Başvuru tarihinde veya bu tarihten önce buluşu iyiniyetli olarak ülke içinde kullanmakta olan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler almış kişilere karşı, patent konusu buluşu aynı şekilde kullanmaya devam etmelerini veya alınmış tedbirlere uygun olarak kullanmaya başlamalarını, patent başvurusu veya patent sahibinin önleme hakkı yoktur. Ancak söz konusu kişilerin patent konusu buluşu kullanmaya devam etmeleri veya alınmış tedbirlere uygun kullanımları, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde olabilir. Önceki kullanımdan doğan hak, lisans verilmesi suretiyle genişletilemez ve bu hak, ancak işletme ile birlikte devredilebilir.

(2) Birinci fıkrada sözü edilen kişilerce satışa sunulmuş olan ürünlerle ilgili fiiller, patentin sağladığı hakkın kapsamı dışındadır.

Kanuni tekel

MADDE 88- (1) Sermayesinin tamamı Devlete ait olup tekel niteliğindeki mal ve hizmetleri, kamu yararı gözeterek üretmek ve pazarlamak üzere kurulan ve gördüğü bu kamu hizmeti dolayısıyla ürettiği mal ve hizmetler konusunda tekel hakkına sahip olan kamu iktisadi teşebbüslerinin faaliyet alanına giren konularla ilgili bir buluş için patent verildiğinde, tekel sahibinin buluşu kullanabilmesi patent sahibinin iznine bağlıdır. Tekel sahibi iştigal ettiği sanayi alanında büyük ölçüde ekonomik yarar ve önemli bir teknik ilerleme sağlayabilecek buluşları, kullanım hakkını elde ederek uygulamakla yükümlüdür.

(2) Tekel sahibi patent konusu buluşun kullanımını elde etmek için, patent sahibinden izin vermesini talep etme hakkına sahiptir. Tekel sahibi böyle bir talepte bulunduğu anda patent sahibi ondan patenti devralmasını isteyebilir. Patent konusu buluşun kullanılması karşılığında veya patentin tekel sahibince devralınması hâlinde ödenecek bedel taraflarca belirlenir. Tarafların anlaşamamaları hâlinde, söz konusu bedel mahkemece tespit edilir.

(3) İkinci fıkra hükümleri saklı kalmak kaydıyla tekel, patentin verilmesinden sonra oluşmuşsa patent sahibi tekel sahibinden buluşun kullanılmakta olduğu işletme veya tesisatı da devralmasını talep etme hakkına sahiptir. Tarafların anlaşamamaları hâlinde, söz konusu bedel mahkemece tespit edilir.

(4) Mevcut bir kanuni tekel yüzünden patent konusu buluş kullanılamıyorsa, söz konusu patent için yıllık ücret ödenmez.

Korumanın kapsamı

MADDE 89- (1) Patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın kapsamı istemlerle belirlenir. Bununla birlikte istemlerin yorumlanmasında tarifname ve resimler kullanılır.

(2) İstemler, kullanılan kelimelerin verdiği anlamla sınırlı olarak yorumlanamaz. Ancak istemler, koruma kapsamının tespitinde, buluşu yapan tarafından düşünülen fakat istemlerde talep edilmeyen, buna karşılık ilgili teknik alanda uzman bir kişi tarafından tarifname ve resimlerin yorumlanması ile ortaya çıkacak özellikler kapsayacak şekilde genişletilemez.

(3) İstemler, başvuru veya patent sahibine hakkı olan korumayı sağlayacak ve üçüncü kişilere de korumanın kapsamı açısından makul bir düzeyde kesinlik ifade edecek şekilde yorumlanır.

(4) Patent başvurusunun sağladığı korumanın kapsamı, patentin verilmesine kadar geçen süre için başvurunun yayımlanmış olan istemleri ile belirlenir. Ancak patentin verildiği hâli veya itiraz veya hükümsüzlük işlemleri sonucunda değiştirilmiş hâli, koruma alanının genişletilmemiş olması şartıyla başvurunun sağladığı korumayı geçmişe dönük olarak belirler.

(5) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı koruma kapsamının belirlenmesinde, tecavüzün varlığının ileri sürüldüğü tarihte istemlerde belirtilmiş unsurlara eşdeğer nitelikte olan unsurlar da dikkate alınır. Bir unsur, esas itibarıyla istemlerde talep edilen unsur ile aynı işlevi görüyor, bu işlevi aynı şekilde gerçekleştiriyor ve aynı sonucu ortaya çıkarıyorsa, genel olarak istemlerde talep edilen unsurun eşdeğeri olarak kabul edilir.

(6) İstemlerin kapsamını belirlemek için patentin verilmesi ile ilgili işlemler sırasında veya patentin geçerliliği süresince, koruma kapsamının belirlenmesinde patent başvurusu veya patent sahibinin beyanları dikkate alınır.

(7) Patent, buluşla ilgili örnekler içeriyorsa istemler bu örneklerle sınırlı olarak yorumlanamaz. Özellikle ürün veya usulün sahip olduğu ilave özelliklerin patentte açıklanan örneklerde bulunmaması, bu örneklerde bulunan özellikleri kapsamaması veya bu örneklerde belirtilen her amaç veya özelliği gerçekleştirememesi hâllerinde, ürün veya usul istemlerle sağlanan koruma kapsamının dışında tutulmaz.

İKİNCİ KISIM

Başvuru, Patentin Verilmesi ve İtiraz

BİRİNCİ BÖLÜM

Başvuru ve Rüçhan Hakkı

Patent başvurusu için gerekli belgeler ve başvuru tarihinin kesinleşmesi

MADDE 90- (1) Patent başvurusu;

- a) Başvuru formunu,
 - b) Buluş konusunu açıklayan tarifnameyi,
 - c) İstemleri,
 - ç) Tarifnamede veya istemlerde atıf yapılan resimleri,
 - d) Özeti,
 - e) Başvuru ücretinin ödendiğini gösterir bilgiyi,
- kapsar.

(2) Tarifname, istemler, özet ve varsa resimler başvuru sırasında Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf veya karşılıklılık ilkesini uygulayan devletlerin resmî dillerinden birinde verilebilir.

(3) Aşağıdaki unsurların tamamının Kuruma verildiği tarih itibarıyla patent başvuru tarihi kesinleşir ve başvuru işleme alınır:

- a) Patent verilmesi talebi.
- b) Başvuru sahibinin kimlik ve iletişim bilgileri.
- c) Türkçe veya ikinci fıkrada belirtilen yabancı dillerden biri ile yazılmış tarifname veya önceki bir başvuruya yapılan atıf.

(4) Buluş, genetik kaynağa veya genetik kaynakla bağlantılı geleneksel bilgiye dayanıyorsa bu kaynağın nereden alındığına ilişkin açıklamaya, patent başvurusunda yer verilir.

(5) Buluşu yapan, başvuruda belirtilir. Ancak buluşu yapan, isminin gizli tutulmasını isteyebilir. Başvuru sahibinin buluşu yapan olmaması veya buluşu yapanlardan sadece biri veya birkaçı olması hâlinde bu kişiler, patent başvuru hakkını ne şekilde elde ettiklerini başvuruda açıklamak zorundadır.

(6) Buluşu yapanın başvuru veya patent sahibinden buluşu yapan olarak tanınmasını ve adının belirtilmesini isteme hakkı vardır.

(7) Başvuruya ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Buluş bütünlüğü ve bölünmüş başvuru

MADDE 91- (1) Patent veya faydalı model başvurusu, tek bir buluşu veya tek bir genel buluş fikrini oluşturacak şekilde bir araya gelmiş buluşlar grubunu içerir. Bu hükme uygun olmayan başvurular, başvuru sahibinin talebi veya Kurumun bildirimi üzerine bölünmüş başvurulara ayrılır.

(2) Buluş bütünlüğüne bakılmaksızın başvuru sahibinin talebi üzerine her başvuru için bölünmüş başvuru yapılabilir.

(3) Bölünmüş başvuru, işlemleri devam eden başvuru ile ilgili olarak bu başvuru konusunun kapsamını aşmayacak şekilde yapılır. Bölünmüş başvuruyla birlikte geçmiş yıllara ait yıllık ücretler de ödenir.

(4) Bölünmüş her başvuru için başvuru tarihi, ilk başvurunun tarihidir. İlk başvuruda rüçhan hakkı talep edilmişse bu hak bölünmüş her başvuruya da tanınır.

(5) Bölünmüş başvurulara ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(6) Bu maddeye uygun olarak yapılmayan bölünmüş başvurular işleme alınmaz.

Buluşun açıklanması, tarifname, istemler ve özet

MADDE 92- (1) Buluş, buluş konusunun ilgili olduğu teknik alanda uzman bir kişi tarafından buluşun uygulanabilmesini sağlayacak şekilde yeterince açık ve tam olarak patent başvurusunda, tarifname, istemler ve tarifnamede veya istemlerde atıf yapılan resimlerle açıklanır.

(2) Buluş, toplum tarafından erişilemeyen ve patent başvurusunda ilgili teknik alandaki uzman tarafından buluşun uygulanmasına yeterli olacak şekilde tanımlanamayan bir biyolojik materyalle ilgiliyse veya bu materyalin kullanımını içeriyorsa bu materyalin tevdi edilmesi hâlinde, buluşun birinci fıkraya uygun olarak açıklandığı kabul edilir.

(3) İkinci fıkraya göre tevdi edilen biyolojik materyal, tevdi kuruluşunda erişilebilir olmaktan çıkarsa; bu materyalin 5/8/1997 tarihli ve 97/9731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile katılmamız kararlaştırılan Patent İşlemleri Amacıyla Mikroorganizmaların Tevdi Edilmesinin Uluslararası Kabulü Konusunda Budapeşte Anlaşmasına uygun şekilde yeniden tevdi edilmesi ve materyalin alındığına ilişkin tevdi kuruluşu tarafından verilen belgenin suretinin tevdi tarihinden itibaren dört ay içinde patent başvurusunun veya belgesinin numarası belirtilerek Kuruma gönderilmesi hâlinde, bu erişimin kesintiye uğramadığı kabul edilir.

(4) İstemlerin dayanağı tarifname olup, istemler korunması talep edilen konuyu tanımlamalı, açık ve öz olmalı ve tarifnamede tanımlanan buluşun kapsamını aşmamalıdır.

(5) Özet, sadece teknik bilgi verme amacını taşır. Başka amaçlar için özellikle koruma kapsamının belirlenmesinde veya 83 üncü maddenin üçüncü fıkrasının uygulanmasında kullanılmaz.

(6) Biyolojik materyalin tevdi edilmesine ilişkin şartlar yönetmelikle belirlenir.

Rüçhan hakkı ve etkisi

MADDE 93- (1) Türkiye de dâhil olmak üzere Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kurulu Anlaşmasına taraf herhangi bir devlette patent veya faydalı model için usulüne uygun bir başvuruda bulunmuş herhangi bir kişi veya halefi, aynı buluş için Türkiye’de başvuru yapmak amacıyla, ilk başvurunun yapıldığı tarihten itibaren on iki aylık süre içinde, rüçhan hakkından yararlanır.

(2) Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf herhangi bir devletin ulusal mevzuatına göre veya yine bu devletlerin oluşturduğu ikili veya çok taraflı anlaşmalara ya da bu Kanuna göre, usulüne uygun yapılmış ulusal başvuruya eşdeğer her başvurunun rüçhan hakkı doğuracağı kabul edilir.

(3) Usulüne uygun yapılmış ulusal başvuru, başvurunun yapıldığı tarihi, başvurunun sonucu ne olursa olsun, başvuru tarihi olarak almaya yeterli bir başvurudur.

(4) Aynı devlete yapılmış olan ve önceki ilk başvuru ile aynı konudaki sonraki bir başvuru sonraki başvurunun yapıldığı tarihte, önceki başvurunun kamunun incelemesine açılmadan ve geride herhangi bir hak bırakmadan geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi ve bir rüçhan hakkı talebine temel oluşturulmaması şartıyla rüçhanın belirlenmesinde ilk başvuru olarak kabul edilir. Bu durumda önceki başvuru rüçhan hakkı talebi için dayanak oluşturamaz.

(5) İlk başvuru, Paris Sözleşmesi veya Dünya Ticaret Örgütü Kuruluş Anlaşmasına taraf olmayan bir devletin sınai mülkiyet makamına yapılmışsa bu makamın, Paris Sözleşmesinde belirtilenlerle eşdeğer etkiler ve şartlar altında, Türkiye'ye yapılan bir ilk başvurunun rüçhan hakkı doğurduğunu kabul etmesi durumunda, karşılıklılık ilkesi uyarınca bu başvuru hakkında birinci ila dördüncü fıkra hükümleri uygulanır.

(6) Türkiye'de açılan ulusal veya uluslararası sergiler ile Paris Sözleşmesine taraf ülkelerde açılan resmî veya resmî olarak tanınan uluslararası sergilerde, patent veya faydalı model konusunu kapsayan ürününü teşhir eden gerçek veya tüzel kişiler, sergideki teşhir tarihinden itibaren on iki ay içinde Türkiye'de patent veya faydalı model almak için başvuru yapma konusunda rüçhan hakkından yararlanırlar.

(7) Rüçhan tarihi, 83 üncü maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları ile 109 uncu maddenin üçüncü fıkrasının uygulanmasında başvuru tarihi etkisine sahip olur.

Rüçhan hakkının talep edilmesi ve hükmü

MADDE 94- (1) Rüçhan hakkı talebi, ücreti ödenerek başvuruyla birlikte veya başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde yapılır ve bu talebe ilişkin belgeler, başvuru tarihinden itibaren üç ay içinde Kuruma sunulur. Aksi takdirde rüçhan hakkı talebi yapılmamış sayılır.

(2) Başvuruda, farklı ülkelerden kaynaklanmış olmasına bakılmaksızın birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Uygun durumda, her bir istem için birden çok rüçhan hakkı talep edilebilir. Birden çok rüçhan hakkı talep edildiği durumda, rüçhan tarihinden itibaren işleyen süreler, rüçhanın en erken tarihli olanından başlar.

(3) Bir veya birden çok rüçhan hakkı talebinde bulunulmuşsa rüçhan hakkı sadece rüçhan hakkının doğduğu başvuru veya başvuruların içerdiği unsurları kapsar.

(4) Rüçhan hakkı talep edilen buluşun belirli unsurları, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun istemlerinde yer almamış olsa dahi, rüçhan hakkının doğduğu patent başvurusunun bir bütün olarak bu unsurları açıkça belirtmesi şartıyla rüçhan hakkı bu unsurlar için de kabul edilir.

(5) Rüçhan hakkı talebine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İKİNCİ BÖLÜM

Patentin Verilmesi

Başvurunun şekli şartlara uygunluk açısından incelenmesi

MADDE 95- (1) 90 ıncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen unsurlardan herhangi birinin eksik olması hâlinde başvuru işleme alınmaz.

(2) İşleme alınan başvuruda 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurlardan en az birinin eksik olması veya 90 ıncı maddenin ikinci fıkrası gereğince unsurların yabancı dilde verilmesi hâlinde, bildirim gereksiz başvuru tarihinden itibaren iki ay içinde eksiklikler giderilir veya Türkçe çeviriler verilir. Aksi takdirde, başvuru geri çekilmiş sayılır.

(3) Kurum, 90 ıncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen unsurları tam olan veya ikinci fıkraya uygun olarak unsurları tamamlanan başvuruyu, 90 ıncı maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları ile yönetmelikle belirlenen diğer şekli şartlara uygunluk bakımından inceler.

(4) Başvurunun şekli şartlara uygun olmadığı anlaşırsa, başvuru sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde eksikliği gidermesi istenir. Eksikliğin bu süre içinde giderilmemesi hâlinde başvuru reddedilir.

(5) Başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından eksikliğinin olmadığı anlaşırsa veya eksiklikler süresi içinde giderilirse 96 ncı madde hükmü uyarınca araştırma raporu düzenlenir.

Araştırma talebi, araştırma raporunun düzenlenmesi ve yayımlanması

MADDE 96- (1) Başvuru sahibi başvuruyu birlikte veya bildirim gereksiz başvuru tarihinden itibaren on iki ay içinde ücretini ödemek kaydıyla araştırma talebinde bulunur. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(2) Başvuru sahibinin birinci fıkra hükmüne uygun olarak araştırma talebinde bulunması durumunda, başvurunun şekli şartlara uygunluk bakımından eksikliğinin olmadığı anlaşırsa veya eksiklikler süresi içinde giderilirse araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır. Araştırma raporu, başvurunun 97 nci madde uyarınca yayımlanmış olması hâlinde ayrı olarak, yayımlanmamış olması hâlinde ise başvuru ile birlikte Bültende yayımlanır.

(3) Başvuru konusunun 82 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları kapsamına girdiği sonucuna varılırsa veya tarifnamenin ya da tüm istemlerin yeterince açık olmaması araştırma raporunun düzenlenmesini engelliyorsa araştırma raporu düzenlenmez. Başvuru sahibinden bu konudaki itirazlarını veya başvurudaki değişikliklerini, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde sunması istenir. Bu süre içinde itirazda bulunulmaması veya itirazın ya da yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru reddedilir. İtirazın ve varsa yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde araştırma raporu düzenlenir, başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(4) Cumhurbaşkanı, birinci fıkrada belirtilen on iki aylık araştırma talebi süresini yarısına kadar indirmeye yetkilidir.⁽¹⁾

(5) Araştırma talebinin yapılması ve araştırma raporunun düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 209 uncu maddesiyle bu fıkra da yer alan “Bakanlar Kurulu” ibaresi “Cumhurbaşkanı” şeklinde değiştirilmiştir.

Başvurunun yayımlanması ve etkileri

MADDE 97- (1) Başvuru veya varsa rüçhan tarihinden itibaren on sekiz aylık sürenin dolması veya bu süre dolmadan başvuru sahibinin erken yayım talebi üzerine, patent veya faydalı model başvurusu Bültende yayımlanır.

(2) Patent başvurusunun yayımlandığı tarihten itibaren üçüncü kişiler, patent başvurusuna konu olan buluşun patent verilebilirliğine ilişkin görüşlerini sunabilir. Ancak bu kişiler, bu aşamada Kurum nezdindeki işlemlere taraf olamaz.

(3) Birinci fıkrada belirtilen on sekiz aylık süre dolmadan önce patent verilmesi kararı verilmişse patent başvurusu ve patent birlikte yayımlanır.

(4) Bu Kanun hükümlerine göre patente sağlanan koruma, patent başvurusunun Bültende yayımlandığı tarihten itibaren, başvuru sahibine geçici olarak tanınır.

(5) Patent başvurusu sahibinin izni olmadan başvuru konusu buluşu kullanan kişi, patent başvurusu ve kapsamından haberdar edilmişse dördüncü fıkrada belirtilen koruma, başvurunun yayımlandığı tarihten önce de söz konusu olur.

(6) Patent başvurusuna konu olan buluş, mikroorganizmalarla ilgiliyse koruma mikroorganizmanın erişilebilir hâle gelmesinden itibaren başlar.

(7) Patent başvurusunun geri çekilmesi, geri çekilmiş sayılması veya reddedilmesi hâlinde yukarıdaki fıkralarda belirtilen sonuçlar doğmamış sayılır.

(8) Başvurunun yayımlanması ve üçüncü kişi görüşlerinin sunulmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

İnceleme talebi, inceleme raporunun düzenlenmesi ve patentin verilmesi

MADDE 98- (1) Başvuru sahibi, araştırma raporunun bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ücretini ödeyerek incelemenin yapılmasını talep eder. Aksi takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(2) Kurum, başvuru sahibinin inceleme talebi üzerine başvurunun ve buna ilişkin buluşun, bu Kanun hükümlerine uygunluğunu inceler.

(3) Başvurunun veya buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığı tespit edilirse başvuru sahibine, görüşlerini sunması ve başvurunun kapsamını aşmaması şartıyla değişiklikler yapması konusunda bildirim yapılır ve gerekli görüldükçe bu tür bildirimler tekrarlanır. Ancak bu kapsamda yapılacak bildirimlerin sayısı üçten fazla olamaz.

(4) Başvuru sahibine üçüncü fıkrada belirtilen bildirimlere görüş sunması veya değişiklik yapabilmesi için bildirim tarihinden itibaren üç aylık süre tanınır. Bu süre içinde görüş bildirilmediği veya değişiklik yapılmadığı takdirde başvuru geri çekilmiş sayılır.

(5) Yapılan inceleme sonucunda düzenlenen inceleme raporunda başvuru ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olduğunun belirtilmiş olması hâlinde patentin verilmesine karar verilir, başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve patent Bültende yayımlanır.

(6) İnceleme raporuna göre patentin verilebilmesi için değişiklik yapılmasının gerekli olduğu durumda bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde değişikliklerin yapılması istenir. Yapılan değişikliklerin kabul edilmesi hâlinde patentin verilmesine karar verilir, bu durum başvuru sahibine bildirilir, bu karar ve patent Bültende yayımlanır. Değişikliklerin yapılmaması veya yapılan değişikliklerin Kurum tarafından kabul edilmemesi hâlinde başvuru geri çekilmiş sayılır, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(7) Patentın verilmesine ilişkin yayımdan sonra talep edilmesi ve belge düzenleme ücretinin ödenmesi hâlinde, düzenlenen belge patent sahibine verilir.

(8) İnceleme raporunda, başvurunun ve buna ilişkin buluşun bu Kanun hükümlerine uygun olmadığı belirtilmişse başvuru Kurum tarafından reddedilir, bu karar başvuru sahibine bildirilir ve Bültende yayımlanır.

(9) Patentın verilmiş olması, onun geçerliliği ve yararlılığı konusunda Kurum tarafından garanti verildiği şeklinde yorumlanamaz, Kurumun sorumluluğunu da doğurmaz.

(10) İnceleme talebi, inceleme raporunun düzenlenmesi ve patentın verilmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İtiraz ve İtirazın İncelenmesi

İtiraz ve itirazın incelenmesi

MADDE 99- (1) Üçüncü kişiler, patentin verilmesi kararının Bültende yayımlanmasından itibaren altı ay içinde ücretini ödeyerek söz konusu patente;

a) Patent konusunun, 82 nci ve 83 üncü maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşımadığı,

b) Buluşun, 92 nci maddenin birinci ila üçüncü fıkraları uyarınca yeterince açıklanmadığı,

c) Patent konusunun, başvurunun ilk hâlinin kapsamını aştığı veya patentin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk hâlinin kapsamını aştığı,

gerekçelerinden en az birini ileri sürerek itiraz edebilir.

(2) İtiraza ilişkin ücretin birinci fıkrada belirtilen süre içinde ödenmemesi veya itirazın yönetmelikle belirlenen şartlara uygun olarak yapılmaması hâlinde itiraz yapılmamış sayılır.

(3) İtiraz yapılmaması veya itirazın yapılmamış sayılması durumunda, patentin verilmesi hakkındaki karar kesinleşir ve nihai karar Bültende yayımlanır.

(4) Kurum, yapılan itirazı patent sahibine bildirir. Patent sahibi bu bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde görüşlerini sunabilir veya patentte değişiklikler yapabilir. İtiraz, patent sahibinin görüşleri ve patentte değişiklik talepleri de dikkate alınarak, Kurul tarafından incelenir.

(5) Kurul, patentin veya değiştirilmiş hâlinin bu Kanuna uygun olduğu görüşündeyse patentin ya da varsa değiştirilmiş hâlinin devamına, uygun olmadığı görüşündeyse patentin hükümsüzlüğüne karar verir ve bu durumda 139 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bültende yayımlanır.

(6) Kurul, patentin veya değiştirilmiş hâlinin bu Kanuna kısmen uygun olduğu görüşündeyse patentin bu kısım itibarıyla devamına karar vererek patent sahibinden bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde gerekli değişiklikleri yapmasını ister. Söz konusu değişikliğin yapılmaması veya yapılan değişikliğin kabul edilmemesi hâlinde patentin hükümsüzlüğüne karar verilir ve bu durumda 139 uncu maddede belirtilen hükümsüzlük sonuçları doğar. Hükümsüzlük kararı Bültende yayımlanır.

(7) İtiraz sonucunda verilen nihai karar Bültende yayımlanır. Beşinci ve altıncı fıkra uyarınca patentin değiştirilmiş hâliyle devamına karar verilmesi durumunda, patentin değiştirilmiş hâli Bültende yayımlanır.

(8) İtiraz ve itirazın incelenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kurum kararlarına itiraz

MADDE 100- (1) 99 uncu madde hükümleri saklı kalmak üzere, Kurumun almış olduğu kararlara patent başvurusu sahibi, patent sahibi veya ilgili üçüncü kişiler tarafından kararın bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde itiraz edilebilir. Bu madde kapsamında yapılan itirazlar Kurul tarafından incelenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Koruma Süresi ve Yıllık Ücretler

Koruma süresi ve yıllık ücretler

MADDE 101- (1) Başvuru tarihinden başlamak üzere, patentin koruma süresi yirmi yıl, faydalı modelin koruma süresi on yıldır. Bu süreler uzatılamaz.

(2) Patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli olan yıllık ücretler, patentin koruma süresi boyunca, başvuru tarihinden itibaren ikinci yılın sona erdiği tarihte ve devam eden her yıl vadesinde ödenir. Vade tarihi, başvuru tarihine tekabül eden ay ve gündür.

(3) Yıllık ücretler, ikinci fıkroda belirtilen vadede ödenmemesi hâlinde, ek ücretle birlikte vadeyi takip eden altı ay içinde de ödenebilir.

(4) Yıllık ücretlerin üçüncü fıkroda belirtilen sürede de ödenmemesi hâlinde, patent hakkı bu ücretin vade tarihi itibarıyla sona erer, patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim yapılır ve bu durum Bültende yayımlanır. Patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde telafi ücretinin ödenmesi hâlinde patent hakkı, ücretin ödendiği tarih itibarıyla yeniden geçerlilik kazanır ve Bültende yayımlanır. Patent hakkının sona erdiğine ilişkin bildirim en geç patent hakkının sona erdiği vade tarihinden başlayan bir yıllık sürenin bitimine kadar yapılır.

(5) Patentin yeniden geçerlilik kazanması, patent hakkının sona ermesi sonucunda hak kazanmış üçüncü kişilerin kazanılmış haklarını etkilemez. Üçüncü kişilerin hakları ve bunların kapsamı, mahkeme tarafından belirlenir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Patent Sürecine İlişkin İşlemler

Patent başvurusu ve patentin üçüncü kişilerce incelenmesi

MADDE 102- (1) Henüz yayımlanmamış patent başvuruları, başvuru sahibinin yazılı izni olmadan üçüncü kişiler tarafından incelenemez.

(2) Başvuru sahibinin, başvurunun sağladığı haklarını kendilerine karşı ileri sürmek istediğini ispat edebilen üçüncü kişiler, başvuru sahibinin izni olmaksızın, henüz yayımlanmamış patent başvurusunu inceleyebilir.

(3) 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş başvurunun veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan yeni patent başvurusunun yayımlanmış olması hâlinde, önceki patent başvurusu, başvuru sahibinin izni olmaksızın, başvurunun yayımlanmasından önce üçüncü kişiler tarafından incelenebilir.

(4) Patent başvurusu ve patentin üçüncü kişilerce incelenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunda ve patentte yapılacak değişiklikler ve düzeltmeler

MADDE 103- (1) Patent başvurusu, Kurum nezdinde yapılan işlemler süresince başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşmamak şartıyla, başvuru sahibi tarafından değiştirilebilir.

(2) Patente itiraz edilmişse Kurum tarafından itiraza ilişkin nihai karar verilinceye kadar patentin sağladığı korumanın kapsamını aşmamak şartıyla patent, patent sahibi tarafından değiştirilebilir.

(3) Patent başvurusu veya patent dokümanlarında yer alan imla hataları ve açık maddi hatalar talep üzerine düzeltilir.

(4) Patent başvurusunda ve patentte yapılacak değişiklikler ve düzeltmelere ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ve faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi

MADDE 104- (1) Patent başvurusu sahibi, işlemleri devam eden başvurusunun faydalı model başvurusuna dönüştürülmesini talep edebilir. Böyle bir talep yapılması hâlinde Kurum, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde gerekli belgeleri vermesi ve araştırma ücretini de ödeyerek araştırma talebinde bulunması gerektiğini başvuru sahibine bildirir. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmemesi hâlinde, dönüştürme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, patent başvurusu olarak işlem görmeye devam eder. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmesi hâlinde, başvuru hakkında 143 üncü maddenin altıncı ila onbirinci fıkralarında yer alan hükümler uygulanır.

(2) Faydalı model başvuru sahibi, en geç araştırma raporunun bildirim tarihini takip eden üç aylık sürenin bitimine kadar faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesini talep edebilir. Böyle bir talepte bulunulması hâlinde, Kurum, bildirim tarihinden itibaren bir ay içinde gerekli belgeleri vermesi ve araştırma ücretini de ödeyerek araştırma talebinde bulunması gerektiğini başvuru sahibine bildirir. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmemesi hâlinde, dönüştürme talebi yapılmamış sayılır ve başvuru, faydalı model başvurusu olarak işlem görmeye devam eder. Bu süre içinde gerekli şartların yerine getirilmesi hâlinde, bu Kanunun patent verilmesi ile ilgili hükümleri uygulanır.

(3) Başvurunun yayımlanmış olması hâlinde, patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesinin kabulü konusundaki Kurum kararı Bültende yayımlanır.

(4) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ya da faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesi hâlinde, dönüşen başvuru için rüçhan hakkı talep edilmişse aynı rüçhan hakkı dönüşmüş başvuru için de tanınır.

(5) Patent başvurusundan faydalı model başvurusuna veya faydalı model başvurusundan patent başvurusuna dönüştürülmüş başvurular için yapılan yeniden dönüştürme talepleri işleme alınmaz.

(6) Patent başvurusunun faydalı model başvurusuna ve faydalı model başvurusunun patent başvurusuna dönüştürülmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Patent başvurusunun geri çekilmesi

MADDE 105- (1) Patent başvurusu, patentin verildiğinin ilan edildiği tarihten önce başvuru sahibi tarafından her zaman geri çekilebilir. Yayımlanmış bir patent başvurusunun geri çekildiği Bültende yayımlanır. Başvurunun geri çekildiği Bültende yayımlandıktan sonra bu talepten vazgeçilemez.

(2) Başvuru, sicilde patent başvurusu üzerinde hak tesis etmiş üçüncü kişilerin rızası olmaksızın geri çekilemez.

(3) Henüz yayımlanmamış bir patent başvurusu geri çekildiği, geri çekilmiş sayıldığı veya reddedildiği takdirde aynı buluş konusu için yeni bir patent başvurusu yapılabilir.

(4) Yayımlanmış başvuru geri çekilirse aynı buluş konusunda yeniden başvuru yapılamaz.

Sicile kayıt ve hükümleri

Madde 106- (1) Patent başvuruları ve patent, sicile kaydedilir. Sicil alenidir. Talep edilmesi ve ücretinin ödenmesi şartıyla patentin onaylı sureti verilir. Sicile kayıt, yayım ve tescil işlemlerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(2) 111 inci maddenin birinci fıkrası hükmü saklı kalmak üzere, patent başvuruları veya patentlere ilişkin devirler ve lisanslar ile patent başvurularını ya da patentleri etkileyen iradi veya mecburi tasarruflar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı sicile kayıt tarihinden itibaren hüküm doğurur.

(3) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı haklar, usulüne uygun bir şekilde sicile kaydedilmedikçe, iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez.

(4) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı hakları ileri süren kişi, patent başvurusu veya patentin numarasını, haklarını ileri sürdüğü kişilere bildirmek zorundadır.

(5) Bir ürün ile bunun etiketleri ve ambalajları ile her türlü ilan, reklam veya basılı evrakı üzerinde, patent başvurusu veya patentin sağladığı korumanın mevcut olduğu izlenimini veren beyanların bulunması hâlinde, beyanları koyan kişi, patent başvurusu veya patentin numarasını da belirtmek zorundadır.

İşlemlerin devam ettirilmesi ve hakların yeniden tesisi

MADDE 107- (1) Patent başvurusuna ilişkin işlemlere dair sürelere uymaması hâlinde başvuru sahibi, süreye uyulmamanın sonucunun bildirim tarihinden itibaren iki ay içinde, ücretini ödeyerek işlemlere devam edilmesini talep edebilir. Aksi takdirde bu talep reddedilir. Talebin kabul edilmesi hâlinde süreye uyulmamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar doğmamış sayılır.

(2) Patent başvurusu veya patent sahibi tarafından, patent başvurusu veya patentle ilgili işlemlerde şartların gerektirdiği özen gösterilmesine rağmen, uyulması gereken bir süreye uyulamamasının patent başvurusunun reddine, geri çekilmiş sayılmasına, 99 uncu madde uyarınca patentin hükümsüz kılınmasına veya diğer herhangi bir hakkın kaybına yol açması hâlinde, hakların yeniden tesisi talep edilebilir. Bu talep, uyulamamış olan sürenin bitiminden itibaren bir yılı geçmemek üzere, süreye uyulamama nedeninin ortadan kalkmasından itibaren iki ay içinde ücreti ödenerek yapılır. Aksi takdirde bu talep reddedilir. Talebin kabul edilmesi hâlinde süreye uyulmamış olmanın getirdiği hukuki sonuçlar doğmamış sayılır.

(3) Hakların yeniden tesis edilmesi hâlinde bu durum Bültende yayımlanır. Hakların kaybından başlamak üzere bu hakların yeniden tesisine ilişkin kararın yayımına kadar geçen sürede patent konusu buluşu iyiniyetli olarak Türkiye’de kullanan veya kullanım için ciddi ve gerçek tedbirler alan kişiler, sahip oldukları işletmenin makul ihtiyaçlarını giderecek ölçüde buluşu ücretsiz olarak kullanmaya devam edebilir.

(4) 101 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen telafi ücretinin ödenmesi için verilen süre ile 93 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen süre ve yönetmelikle belirlenen işlemlere ilişkin süreler açısından birinci fıkra uyarınca işlemlere devam ettirilmesi talep edilemez.

(5) Bu madde hükümleri, işlemlere devam ettirilmesi veya hakların yeniden tesisi ile ilgili süreler açısından uygulanmaz.

(6) İşlemlerin devam ettirilmesine ve hakların yeniden tesisine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Hatalı işlemler

MADDE 108- (1) 138 inci ve 144 üncü maddelerde belirtilen hükümsüzlük nedenleri hariç olmak üzere, patent veya faydalı model başvurusunun ya da belgesinin bu Kanunda belirtilen şartları karşılamamasına rağmen hatalı olarak başvurunun veya belgenin işlemlerine devam edilmesi ve bu durumun itiraz üzerine ya da resen tespit edilmesi hâlinde, hatalı işlem ile devamındaki işlemler iptal edilerek işlemlere hatanın yapıldığı aşamadan devam edilir.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Hak Sahipliği ve Gasp

Patent isteme hakkı

MADDE 109- (1) Patent isteme hakkı, buluşu yapana veya onun haleflerine ait olup bu hakkın başkalarına devri mümkündür.

(2) Buluş birden çok kişi tarafından birlikte gerçekleştirilmişse patent isteme hakkı, taraflar başka türlü kararlaştırmamışsa bunların tamamına aittir.

(3) Aynı buluş, birbirinden bağımsız olarak birden çok kişi tarafından gerçekleştirilmişse patent isteme hakkı, önceki tarihli başvurunun yayımlanmış olması şartıyla daha önce başvuru yapana aittir.

(4) Patent almak için ilk başvuran kişi, aksi ispat edilinceye kadar, patent isteme hakkının sahibidir.

Patent başvurularında hak sahipliğine ilişkin işlemler

MADDE 110- (1) Patent isteme hakkının başvuru sahibine ait olmadığı Kurum nezdinde iddia edilemez. Aksi ispat edilene kadar başvuru sahibinin, patent isteme hakkının sahibi olduğu kabul edilir.

(2) Patent verilmesi işlemleri sırasında, patent isteme hakkının gerçek sahibi olduğunu 109 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca iddia eden kişi, başvuru sahibine karşı dava açabilir ve bu davayı Kuruma bildirir. Davaya ilişkin kararın kesinleşme tarihine kadar patent verilmesi işlemleri mahkeme tarafından durdurulabilir.

(3) Hak sahipliğine ilişkin dava sonucunda verilecek kararın davacı lehine kesinleşmesi hâlinde, dava açan hak sahibi, geçerliliği devam eden başvuru için kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde;

a) Patent başvurusunun kendi başvurusu olarak kabul edilmesini ve yürütülmesini, Kurumdan isteyebilir.

b) Varsa aynı rüçhan hakkından yararlanarak aynı buluş için yeni bir patent başvurusu yapabilir.

c) Başvurunun reddedilmesini Kurumdan talep edebilir.

(4) Üçüncü fıkranın (b) bendi uyarınca yapılan başvuru, ilk başvurunun tarihi itibarıyla işlem görür ve bu durumda ilk başvuru geçersiz sayılır.

(5) Dava açan hak sahibi, kararın kesinleşme tarihinden itibaren üç ay içinde herhangi bir talepte bulunmazsa, dava konusu başvuru geri çekilmiş sayılır.

(6) Buluşu başvuru sahibi ile birlikte gerçekleştirdiğini öne sürerek kısmi bir hakkı bulunduğunu iddia eden kişi de ortak hak sahipliği tanınması talebi ile ikinci fıkra hükmüne göre dava açabilir.

(7) Üçüncü fıkra hükmü, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş başvurular hakkında da uygulanır.

(8) İkinci fıkraya göre patent isteme hakkını belirlemek için açılan dava sonucunda verilecek kararın kesinleşmesine kadar başvuru, davacının rızası olmadan geri çekilemez.

(9) Dava devam ederken başvuruya patent verilirse başvurunun gaspı davası, patentin gaspı davasına dönüşür.

Patentin gaspı ve gaspın sona erdirilmesinin sonuçları

MADDE 111- (1) Patent, gerçek hak sahibinden başkasına verilmişse gerçek hak sahibi olduğunu 109 uncu maddenin birinci fıkrası hükmüne göre iddia eden kişi, patentin sağladığı diğer hak ve talepleri saklı kalmak şartıyla, patentin kendisine devredilmesini mahkemeden talep edebilir.

(2) Patent üzerinde kısmi bir hakkın iddia edilmesi hâlinde, birinci fıkra uyarınca ve paylı mülkiyet esaslarına göre hak sahipliği tanınması talep edilebilir.

(3) Birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen haklar patentin verildiğine ilişkin yayım tarihinden itibaren iki yıl içinde, kötünîyet hâlinde ise patentin koruma süresinin bitimine kadar kullanılır.

(4) Bu maddeye göre açılan dava ile bu dava sonucunda verilen ve kesinleşen hüküm sicile kaydedilerek Bültende yayımlanır ve sicile kaydedildiği tarih itibarıyla iyiniyetli üçüncü kişilere karşı hüküm ve sonuç doğurur.

(5) Bu maddeye göre patente ilişkin hak sahipliğinin değişmesi hâlinde, bu değişikliğin sicile kaydedilmesi ile birlikte, üçüncü kişilerin o patentle ilgili lisans ve tanınan diğer hakları sona erer.

(6) Beşinci fıkraya göre gerçek patent sahibinin sicile kayıt tarihinden önce; sonradan gerçek patent sahibi olmadığı anlaşılan kişi veya onunla davadan önce dava konusu patentle ilgili lisans anlaşması yapan, eğer buluşu kullanmaya başlamışsa veya kullanım için ciddi hazırlıklara başlamış bulunuyorsa, gerçek patent sahibi veya sahiplerinden inhisari olmayan bir lisans verilmesini talep edebilir.

(7) Bu talebin yapılması için öngörülen süre, önceden sicilde patent sahibi olarak görünen kişi için iki ve lisans alan için dört aydır. Bu süreler gerçek patent sahibinin sicile kaydedildiğinin Kurum tarafından ilgililere tebliğ edildiği tarihten itibaren başlar.

(8) Altıncı fıkraya göre verilecek lisans, makul süre ve şartlar ile verilir. Bu süre ve şartların belirlenmesinde, zorunlu lisansın verilmesine ilişkin hükümler kıyasen uygulanır.

(9) Patent sahibi veya lisans alan patenti kullanıma başladığı veya kullanım için ciddi hazırlıklar yaptığı sırada kötünietliyse altıncı ve yedinci fıkra hükümleri uygulanmaz.

Ortaklık ilişkisi ve patentin bölünmezliği

Madde 112- (1) Patent başvurusu veya patent birden çok kişiye aitse hak üzerindeki ortaklık taraflar arasındaki anlaşmaya göre, böyle bir anlaşma yoksa 4721 sayılı Kanundaki paylı mülkiyete ilişkin hükümlere göre belirlenir. Her hak sahibi diğerlerinden bağımsız olarak aşağıdaki işlemleri kendi adına yapabilir:

- a) Kendisine düşen pay üzerinde serbestçe tasarrufta bulunur.
- b) Diğer hak sahiplerine bildirimde bulunduktan sonra buluşu kullanabilir.
- c) Patent başvurusu veya patentin korunması için gerekli önlemleri alabilir.
- ç) Birlikte yapılan patent başvurusu veya alınan patentin sağladığı hakların herhangi bir şekilde tecavüze uğraması hâlinde üçüncü kişilere karşı hukuk davası açabilir. Diğer hak sahiplerinin davaya katılabilmeleri için, durum, davayı açan tarafından davanın açıldığı tarihten itibaren bir ay içinde kendilerine bildirilir.

(2) Buluşun kullanılması amacıyla üçüncü kişilere lisans verilmesi için hak sahiplerinin oybirliği şarttır. Ancak lisans verme konusunda oybirliği sağlanamaması hâlinde mahkeme, mevcut şartları göz önünde tutarak hakkaniyet gereğince bu yetkiyi hak sahiplerinden birine veya birkaçına verebilir.

(3) Üzerinde birden çok kişinin hak sahipliği söz konusu olsa dahi patent başvurusu veya patentin devri ya da üzerlerinde hak tesisi için bölünebilmeleri mümkün değildir.

BEŞİNCİ KISIM

Çalışanların Buluşları

Hizmet buluşu ve serbest buluş

MADDE 113- (1) Çalışanın, bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği ya da büyük ölçüde işletme veya kamu idaresinin deneyim ve çalışmalarına dayanarak, iş ilişkisi sırasında yaptığı buluş, hizmet buluşudur.

(2) Birinci fıkra da belirtilen hizmet buluşunun dışında kalan buluş, serbest buluş olarak kabul edilir.

(3) Öğrenciler ve ücretsiz olarak belirli bir süreye bağlı olmaksızın hizmet gören stajyerler hakkında çalışanlara ilişkin hükümler uygulanır.

(4) Çalışan buluşu için uygulanan hükümler, diğer kanuni düzenlemeler ve taraflar arasında yapılan sözleşme hükümleri saklı kalmak şartıyla, kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların buluşları hakkında da uygulanır.

(5) Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanlara buluşları için ödenecek bedel, buluştan elde edilen gelirin üçte birinden az olamaz. Ancak buluş konusunun kamu kurum veya kuruluşunun kendisi tarafından kullanılması hâlinde ödenecek bedel, bir defaya mahsus olmak üzere, bedelin ödendiği ay için çalışana ödenen net ücretin on katından fazla olamaz.

(6) 3/7/2014 tarihli ve 6550 sayılı Araştırma Altyapılarının Desteklenmesine Dair Kanun kapsamında yeterlik alan araştırma altyapılarında gerçekleşen buluşlar hakkında 6550 sayılı Kanunda yer alan hükümler uygulanır. 6550 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hâllerde bu Kanunun 121 inci maddesi hükmü kıyasen uygulanır.

Hizmet buluşuna dair bildirim yükümlülüğü

MADDE 114- (1) Çalışan, bir hizmet buluşu yaptığında, bu buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin işverene bildirmekle yükümlüdür. Buluş birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse, bu bildirim birlikte yapılabilir. İşveren, bildirimin kendisine ulaştığı tarihi, bildirimde bulunan kişi veya kişilere geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirir.

(2) Çalışan, teknik problemi, çözümünü ve hizmet buluşunu nasıl gerçekleştirmiş olduğunu, bildiriminde açıklamak zorundadır. Buluşun daha iyi açıklanması bakımından varsa resmini de işverene verir.

(3) Çalışan, yararlanmış olduğu işletme deneyim ve çalışmalarını, varsa diğer çalışanların katkılarını ve bu katkıların şeklini, yaptığı işle ilgili olarak aldığı talimatları ve söz konusu katkılar yanında kendisinin katkı payını da belirtir.

(4) İşveren, bildirimin kendisine ulaştığı tarihten itibaren iki ay içinde, bildirimin hangi hususlarda düzeltilmesi gerektiğini çalışana bildirir. Talepte bulunulmaması hâlinde, ikinci fıkrada belirtilen bildirim geçerli sayılır.

(5) Çalışanın bu Kanunda öngörülen şekilde bildirimde bulunabilmesi için, işveren gereken yardımı göstermek zorundadır.

(6) Çalışan, hizmet buluşunu, serbest buluş niteliği kazanmadığı sürece gizli tutmakla yükümlüdür.

İşverenin buluşa ilişkin hakkı ve hak talebinde bedel

MADDE 115- (1) İşveren, hizmet buluşu ile ilgili olarak tam veya kısmi hak talep edebilir. İşveren bu talebi, çalışanın bildiriminin kendisine ulaştığı tarihten itibaren dört ay içinde yazılı olarak çalışana bildirmek zorundadır. Çalışana böyle bir bildirimin süresinde yapılmaması veya hak talebinde bulunulmadığına dair bildirim yapılması hâlinde, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır.

(2) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin tam hak talebinde bulunması hâlinde bununla ilgili bildirimin çalışana ulaşması ile buluş üzerindeki tüm haklar işverene geçmiş olur.

(3) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi hak talep etmesi hâlinde, hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanır. Ancak bu durumda işveren, kısmi hakka dayanarak buluşu kullanabilir. Bu kullanma, çalışanın buluşunu değerlendirmesini önemli ölçüde güçleştiriyorsa çalışan, buluşa ilişkin hakkın tamamen devralınmasını veya kısmi hakka dayanan kullanım hakkından vazgeçilmesini işverenden isteyebilir. İşveren, çalışanın bu isteğine ilişkin bildirimine tebellüğ tarihinden itibaren iki ay içinde cevap vermezse, işverenin kısmi hakka dayanarak buluşu kullanma hakkı sona erer.

(4) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin hak talebinde bulunmasından önce çalışanın buluş üzerinde yapmış olduğu tasarruflar, işverenin haklarını ihlal ettiği ölçüde, işverene karşı geçersiz sayılır.

(5) İşveren, tam hak talep etmediği takdirde, kendisine bildirim yapılan buluşa ilişkin bilgileri, çalışanın haklı menfaatlerinin devamı süresince gizli tutmakla yükümlüdür.

(6) İşveren hizmet buluşu üzerinde tam hak talep ederse, çalışan makul bir bedelin kendisine ödenmesini işverenden isteyebilir. İşveren hizmet buluşu üzerinde kısmi hak talep ederse, işverenin buluşu kullanması hâlinde, çalışanın makul bir bedelin kendisine ödenmesini isteme hakkı doğar.

(7) Bedelin hesaplanmasında hizmet buluşunun ekonomik olarak değerlendirilebilirliği, çalışanın işletmedeki görevi ve işletmenin buluşun gerçekleştirilmesindeki payı da dikkate alınır.

(8) İşveren, hizmet buluşuna ilişkin talepte bulunduktan sonra, buluşun korunmaya değer olmadığını ileri sürerek bedelin ödenmesinden kaçınamaz. Ancak buluşun korunabilir olmadığı konusunda açılan dava sonucunda mahkemenin davanın kabulüne karar vermesi hâlinde çalışan, bedel talebinde bulunamaz.

(9) İşverenin hizmet buluşuna ilişkin kısmi veya tam hak talebinde bulunmasını takiben bedel ve ödeme şekli, işveren ile çalışan arasında imzalanan sözleşme veya benzeri bir hukuk ilişkisi hükümlerince belirlenir.

(10) Hizmet buluşu birden çok çalışan tarafından gerçekleştirilmişse, bedel ve ödeme şekli her biri için, dokuzuncu fıkraya uygun olarak ayrı ayrı belirlenir.

(11) Çalışan buluşları ile ilgili bedel tarifesi ve uyumsuzluk hâlinde izlenecek tahkim usulü yönetmelikle belirlenir.

(12) Çalışan, serbest buluş niteliği kazanmış hizmet buluşu konusunda 119 uncu madde hükümlerine tabi olmaksızın dilediği şekilde tasarrufta bulunabilir.

Hizmet buluşu için patent başvurusu yapılması

MADDE 116- (1) İşveren, kendisine bildirim yapılan hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuşsa patent verilmesi amacıyla ilk başvuruyu Kuruma yapmakla yükümlüdür. Ancak işveren, işletme menfaatleri gerektiriyorsa, patent başvurusu yapmaktan kaçınabilir. İkinci fıkra hükmü saklı kalmak kaydıyla, başvuru yapmaktan kaçınılması durumunda, buluş için işverenin ödemesi gereken bedelin hesaplanmasında, patent alınmamasından kaynaklanan çalışan aleyhine muhtemel ekonomik kayıplar göz önünde tutulur.

(2) İşverenin hizmet buluşu için Kuruma ilk başvuru yükümlülüğü;

- a) Hizmet buluşunun serbest buluş niteliği kazanması,
 - b) Çalışanın, buluşu için başvuru yapılmamasına rıza göstermesi,
 - c) İşletme sırlarının korunmasının başvuru yapmamayı gerektirmesi,
- hâllerinden en az birinin gerçekleşmesiyle ortadan kalkar.

(3) Hizmet buluşu serbest buluş niteliği kazanmışsa, çalışan bizzat başvuru yapma hakkına sahiptir.

(4) İşveren, tam hak talebinde bulunmuş olduğu hizmet buluşu için başvuruda bulunmaz ve çalışanın belirleyeceği süre içinde de başvuruyu yapmazsa, buluş serbest buluş niteliği kazanır.

(5) İşveren, hizmet buluşu için tam hak talebinde bulunmuşsa, söz konusu buluşun yabancı bir ülkede de korunması için başvuruda bulunabilir.

(6) İşveren, çalışanın talebi üzerine, patent almak istemediği yabancı ülkeler için buluşu serbest bırakmak ve bu ülkelerde çalışana patent almak için talepte bulunma imkânını sağlamakta yükümlüdür. Buluşun serbest bırakılması, rüçhan hakkı süresinin geçirilmemesi açısından, makul bir süre içinde yapılır.

(7) İşveren, çalışanın yabancı ülkelerde patent alabilmesi amacıyla buluşu serbest bırakırken, bu ülkelerde uygun bir ücret karşılığında buluşu kullanabilmek için inhisari olmayan nitelikte bir kullanım hakkını saklı tutma ve saklı tuttuğu bu hakkından doğan menfaatlerine zarar verilmemesini talep etme hakkına sahiptir.

Çalışan buluşlarına ilişkin hükümlerin emredici niteliği ve hakkaniyete uygunluk şartı

MADDE 117- (1) İşverenler tarafından, bu Kitabın çalışan buluşlarına ilişkin hükümlerine aykırı olacak şekilde çalışanların aleyhine düzenleme ve uygulama yapılamaz. Tarafların çalışan buluşlarına ilişkin sözleşme yapma serbestliği, hizmet buluşlarında patent verilmesi için yapılacak başvurudan; serbest buluşlarda ise çalışanın işverene yapacağı bildirim yükümlülüğünden sonra başlar.

(2) Hizmet buluşları ile serbest buluşlar konusunda işveren ile çalışan arasında yapılan sözleşmeler, çalışan buluşlarıyla ilgili emredici hükümlere aykırı olmasa dahi, önemli ölçüde hakkaniyetle bağdaşmıyorsa geçersiz sayılır. Aynı kural belirlenen bedel için de geçerlidir.

(3) Sözleşmenin veya belirlenmiş olan bedelin hakkaniyete aykırı olduğu hakkındaki itirazlar, iş sözleşmesinin bitiminden itibaren en geç altı ay içinde yazılı olarak ileri sürülebilir.

Tarafların patent başvurusu ile ilgili hak ve yükümlülükleri

MADDE 118- (1) Çalışan, patent alınabilmesi için gerekli bilgileri işverene vermek ve gerekli yardımı yapmakla yükümlüdür. İşveren de hizmet buluşuna patent verilmesi için yaptığı başvuru ve eklerinin suretlerini çalışana vermek ve çalışanın talebi üzerine başvuru işlemleri sırasındaki gelişmeleri ona bildirmekle yükümlüdür.

(2) İşveren, çalışanın hizmet buluşu sebebiyle talep ettiği bedeli ödemediği önce, patent başvurusundan veya patent hakkından vazgeçmek isterse durumu çalışana bildirmekle yükümlüdür. Çalışanın talebi üzerine işveren, masrafları çalışana ait olmak üzere patent hakkını veya patent alınması için gerekli olan belgeleri çalışana devretmek zorundadır. Çalışan, bu konuda kendisine yapılan bildirimle, bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde cevap vermezse, işveren patent başvurusu veya patentin sağladığı haklardan vazgeçebilir.

(3) İşveren, ikinci fıkrada belirtilen bildirimle birlikte hizmet buluşundan inhisari olmayan yararlanma hakkını, makul bir bedel karşılığında saklı tutabilir.

(4) Çalışan buluşundan doğan hak ve yükümlülükler, iş sözleşmesinin sona ermiş olmasından etkilenmez.

Serbest buluş, bildirim yükümlülüğü ve teklifte bulunma yükümlülüğü

MADDE 119- (1) Çalışan, iş sözleşmesi ilişkisi içindeyken serbest bir buluş yaptığı takdirde, durumu geciktirmeden işverene bildirmekle yükümlüdür. Bildirimde, buluş ve gerekiyorsa buluşun gerçekleştirilme şekli hakkında bilgi vermek suretiyle, buluşun gerçek bir serbest buluş sayılıp sayılmayacağı konusunda işverenin bir kanaate varabilmesi sağlanır.

(2) İşveren, buluşun serbest bir buluş olmadığına ilişkin itirazını, kendisine yapılan bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde yazılı bir bildirimle ileri sürebilir.

(3) Serbest buluşun işverenin faaliyet alanı içinde değerlendirilebilir olmadığı açıksa, çalışanın bildirim yükümlülüğü yoktur.

(4) Serbest buluş, işletmenin faaliyet alanına girmekten veya işletme söz konusu buluşun ilgili olduğu alanda faaliyette bulunmak için ciddi hazırlıklar içindeyse; çalışan, serbest buluşunu iş ilişkisini sürdürmekte olduğu sırada başka bir şekilde değerlendirmeye başlamadan önce, tam hak tanımaksızın uygun şartlar altında buluşundan yararlanma imkânı vermek için işverene teklifte bulunmakla yükümlüdür. İşveren, teklifin kendisine ulaştığı tarihten itibaren üç ay içinde cevap vermezse, bu konudaki öncelik hakkını kaybeder. İşveren, kendisine yapılan teklifi kabul eder, ancak öngörülmuş şartları uygun bulmazsa, şartlar tarafların talebi üzerine mahkeme tarafından tespit edilir.

Çalışanın önalım hakkı

MADDE 120- (1) İşverenin iflas etmesi ve iflas idaresinin de buluşu işletmeden ayrı olarak devretmek istemesi hâlinde çalışanın, yapmış olduğu ve işverenin de tam hak talebinde bulunduğu buluşa ilişkin olarak önalım hakkı vardır.

(2) Çalışan buluşundan doğan bedel alacağı, imtiyazlı alacaklardandır. İflas idaresi bu nitelikteki birden çok bedel alacağını, alacaklılar arasında alacakları oranında dağıtır. Çalışan, bedel alacağı yerine buluşunun serbest buluşa dönüşmesini talep edebilir.

Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar

MADDE 121- (1) 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde tanımlanan yükseköğretim kurumları ile Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığına bağlı yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda gerçekleştirilen buluşlar için, özel kanun hükümleri ve bu madde kapsamındaki düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla, çalışanların buluşlarına ilişkin hükümler uygulanır.

(2) Yükseköğretim kurumlarında yapılan bilimsel çalışmalar veya araştırmalar sonucunda bir buluş gerçekleştiğinde buluşu yapan, buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin yükseköğretim kurumuna bildirmekle yükümlüdür. Patent başvurusu yapılmışsa yükseköğretim kurumuna başvuru yapıldığına dair bildirim yapılır.

(3) Yükseköğretim kurumu, buluş üzerinde hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

(4) Yükseköğretim kurumunun hak sahipliği talebine karşı buluşu yapan, buluşunun serbest buluş olduğunu ileri sürerek itiraz edebilir. Yapılan itiraz, yükseköğretim kurumu tarafından yazılı gerekçeler de belirtilerek karara bağlanır. Aksi takdirde buluş, serbest buluş niteliği kazanır.

(5) Yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilen buluşlar hakkında 115 inci, 116 ncı, 118 inci maddeler ile 119 uncu maddenin dördüncü fıkrası hükümleri uygulanmaz.

(6) Yükseköğretim kurumu başvurudan veya patent hakkından vazgeçmek isterse veya buluş, patent başvurusu yapıldıktan sonra serbest buluş niteliği kazanırsa, yükseköğretim kurumu öncelikle buluşu yapana başvuru veya patent hakkını devralmasını teklif eder. Buluşu yapanın teklifi kabul etmesi durumunda haklar devredilir. Bu durumda yükseköğretim kurumu, buluşu yapana patent alınması ve korunması için gerekli olan belgeleri verir. Yükseköğretim kurumu, başvuru veya patent hakkını buluşu yapana devretmesi durumunda inhisari nitelikte olmayan kullanım hakkını uygun bir bedel karşılığında saklı tutabilir. Buluşu yapanın teklifi kabul etmemesi durumunda patent başvurusu veya patent üzerindeki tasarruf yetkisi yükseköğretim kurumuna ait olur.

(7) Yükseköğretim kurumu, kusuru nedeniyle başvuru işlemlerinin veya patent hakkının sona ermesine sebep olursa buluşu yapanın uğradığı zararı tazmin etmekle yükümlüdür.

(8) Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu ve buluşu yapan arasındaki paylaşımı, buluşu yapana gelirin en az üçte biri verilecek şekilde belirlenir. Buluştan elde edilen gelirin yükseköğretim kurumu hissesi ilgili yükseköğretim kurumu bütçesine özgelir olarak kaydedilir ve başta bilimsel araştırmalar olmak üzere yükseköğretim kurumunun ihtiyaçlarının karşılanması için kullanılır.

(9) 2547 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (1) bendinde tanımlanan öğretim elemanları ile stajyerlerin ve öğrencilerin diğer kamu kurumları veya özel kuruluşlarla belirli bir sözleşme kapsamında yapmış oldukları çalışmalar sonucunda ortaya çıkan buluşlar üzerindeki hak sahipliğinin belirlenmesinde, diğer kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla sözleşme hükümleri esas alınır.

(10) Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

Kamu destekli projelerde ortaya çıkan buluşlar

MADDE 122- (1) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından desteklenen projelerde ortaya çıkan buluşların, destek sağlayan kamu kurumuna yönetmeliğe uygun olarak bildirilmesi zorunludur. Bu bildirimin yapıldığı tarihten itibaren bir yıl içinde proje desteğinden faydalanan kişi, buluş konusu üzerinde hak sahipliği talep edip etmediği konusundaki tercihini kamu kurumuna yazılı olarak bildirir. Proje desteğinden faydalanan kişi bu süre içinde hak sahipliği talep etmezse veya hak sahipliğine ilişkin tercihini yazılı olarak yapmazsa destek sağlayan kamu kurumu veya kuruluşu buluş için hak sahipliğini alabilir. Proje desteğinden faydalanan kişi, hak sahipliğine ilişkin süreç tamamlanana kadar, buluşa patent veya faydalı model verilmesini etkileyecek nitelikte açıklamalarda bulunamaz.

(2) Proje desteğinden faydalanan kişi, buluşa ilişkin olarak hak sahipliği talebinde bulunması durumunda, buluş için patent başvurusu yapmakla yükümlüdür. Başvuruda destek sağlayan kamu kurum veya kuruluşu belirtilir.

(3) Kamu kurum veya kuruluşunun, proje desteğinden faydalanan kişiden patent konusu buluşun kullanımına veya kullanım için giriştiği çabalarına ilişkin düzenli aralıklarla bilgi isteme hakkı vardır. Kamu kurum veya kuruluşu tarafından istenen ticari ve finansal mahiyetteki bu bilgiler gizli tutulur. Buluşun kullanımından elde edilen gelirin paylaşımı sözleşme ile belirlenir.

(4) Proje desteğinden faydalanan kişinin buluş üzerinde hak sahipliği talep etmesi hâlinde kamu kurum veya kuruluşu, buluşun kendi ihtiyaçları için kullanımına ilişkin bedelsiz bir lisans hakkına sahip olur. Bu haktan feragat, sözleşmede belirtilmesi şartıyla mümkündür. Aşağıda sayılan durumlarda kamu kurum veya kuruluşu, patent konusu buluşu kullanma veya kullanılması için makul şartlarda üçüncü kişilere lisans verilmesini isteme hakkına sahip olur:

a) Proje desteğinden faydalanan kişinin 130 uncu madde hükmüne göre patent konusu buluşu kullanmaması veya kullanım için girişimde bulunmaması.

b) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu sağlığı veya millî güvenlik nedenleriyle ortaya çıkan ihtiyacı karşılayamaması,

c) Proje desteğinden faydalanan kişi veya lisans alan tarafından üretilen patent konusu ürünün, kamu kurum veya kuruluşunun ihtiyacını karşılayamaması.

(5) Dördüncü fıkra kapsamındaki lisans uygulaması zorunlu lisansa ilişkin hükümlerin uygulanmasını etkilemez.

(6) 28/2/2008 tarihli ve 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanun kapsamında kurulan Ar-Ge veya tasarım merkezlerinde veya 26/6/2001 tarihli ve 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu kapsamında kurulan teknoloji geliştirme bölgelerinde, kamu kurum ve kuruluşları desteğiyle bir sözleşme çerçevesinde yürütülmeyen çalışmalarda veya proje bazlı olmayan kamu desteklerinde ortaya çıkan buluşlar için bu madde hükümleri uygulanmaz.

ALTINCI KISIM

Ek ve Gizli Patent

Ek patent

MADDE 123- (1) Patent başvurusu sahibi, patent konusu buluşu mükemmelleştiren veya geliştiren ve 91 inci maddenin birinci fıkrası kapsamında asıl patentin konusu ile bütünlük içinde bulunan buluşların korunması için işlemleri devam eden asıl patent başvurusuna ek patent başvurusunda bulunabilir.

(2) Ek patent başvurusu, asıl patent başvurusuna belge verilmesi kararının yayımına kadar yapılabilir. Ek patent başvurusunun başvuru tarihi, 90 ıncı madde uyarınca ek patent başvurusunun Kuruma verildiği tarihtir.

(3) Ek patent başvurusunun araştırma raporu, asıl patent başvurusunun araştırma raporu ile birlikte ya da daha sonra düzenlenir. Ek patent başvurusu için 83 üncü maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen buluş basamağının değerlendirilmesinde, asıl patent başvurusu tekniğin bilinen durumu olarak dikkate alınmaz.

(4) Asıl patent başvurusuna patent verilmesi kararından önce, ek patent başvurusu için patent verilemez.

(5) Ek patentin süresi, ek patentin başvuru tarihinden itibaren başlar ve asıl patentin süresinin bitimine kadardır.

(6) Ek patent başvuruları ve ek patent için yıllık ücret ödenmez.

(7) Ek patent başvurusu, başvuru işlemleri sırasında başvuru sahibinin talebi üzerine her zaman bağımsız bir patent başvurusuna dönüştürülebilir. Kurum tarafından ek patent başvurusunun asıl patent başvurusuyla gerekli bağının olmadığına tespit edilmesi durumunda bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde ek patent başvurusu bağımsız patent başvurusuna dönüştürülür.

(8) Asıl patentin hükümsüz kılınması veya asıl patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi ya da yıllık ücretinin ödenmemesi nedeniyle asıl patent hakkının sona ermesi durumunda ek patent, bağımsız patente dönüştürülür.

(9) Patentın hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak 99 uncu madde uyarınca verilen hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

(10) Asıl patent başvurusunun geri çekilmesi veya geri çekilmiş sayılması ya da reddedilmesi veya yıllık ücretinin ödenmemesi nedeniyle geçersiz sayılması durumunda ek patent başvurusu, bağımsız patent başvurusuna dönüştürülür.

(11) Asıl patent başvurusuna birden fazla ek patent başvurusu yapılmışsa, ilk yapılan ek patent başvurusu ya da ek patent yedinci, sekizinci ve dokuzuncu fıkralara göre bağımsız patente ya da bağımsız patent başvurusuna dönüştürülebilir. Diğer ek patent başvuruları, dönüşen bağımsız patentin veya başvurunun ekleri sayılır.

(12) Ek patent başvurusu veya ek patent, bağımsız bir patent başvurusuna veya bağımsız bir patente dönüşmesi hâlinde dönüştürme tarihinden itibaren yıllık ücret ödemelerine tabi olup, koruma süresi de beşinci fıkrafta belirtilen süredir.

(13) Aksi açıkça öngörülmediği ve ek patentin niteliğine aykırı düşmediği takdirde, bu Kanunun patente ilişkin hükümleri, ek patent hakkında da uygulanır.

(14) Faydalı model başvurusu için ek başvuru yapılamaz.

Gizli patent

MADDE 124- (1) Kurum, başvuru konusu buluşun millî güvenlik açısından önem taşıdığı kanısına varırsa başvurunun bir suretini görüş almak üzere Millî Savunma Bakanlığına iletir ve durumu başvuru sahibine bildirir.

(2) Millî Savunma Bakanlığı, başvuru işlemlerinin gizli yürütülmesine karar verirse bildirim tarihinden itibaren üç ay içinde kararını Kuruma bildirir. Gizlilik kararı verilmemesi veya söz konusu süre içinde Kuruma bildirimde bulunulmaması hâlinde Kurum, başvuru ile ilgili işlemleri başlatır.

(3) Patent başvurusunun gizliliğe tabi olması hâlinde Kurum, durumu başvuru sahibine bildirir ve başvuru ile ilgili başka bir işlem yapmadan başvuruyu gizli patent başvurusu olarak sicile kaydeder.

(4) Patent başvurusu sahibi, gizli patent başvuru konusu buluşu, yetkisi olmayan kişilere açıklayamaz.

(5) Patent başvurusu sahibinin talebi üzerine, patent başvuru konusu buluşun kısmen veya tamamen kullanılmasına, Millî Savunma Bakanlığınca izin verilebilir.

(6) Patent başvurusu sahibi, patent başvurusunun gizli tutulduğu süre için, Devletten tazminat isteyebilir. Ödenecek tazminat miktarı konusunda anlaşma sağlanamazsa tazminat miktarı mahkeme tarafından belirlenir. Tazminat, buluşun önemi ve patent başvurusu sahibinin onu serbestçe kullanabilmesi hâlinde elde edeceği muhtemel gelirin miktarı göz önünde tutularak hesaplanır. Patent başvurusu sahibinin kusuruyla gizli patent başvuru konusu olan buluş açıklanmışsa tazminat isteme hakkı ortadan kalkar.

(7) Gizli patent başvuruları için gizli kaldığı süre boyunca, Kuruma yıllık ücret ödenmez.

(8) Kurum, Millî Savunma Bakanlığının talebi üzerine, patent başvurusu için öngörölmüş gizliliği kaldırabilir. Gizliliği kaldırılmış bir patent başvurusu, gizliliği kaldırıldığı tarihten itibaren patent başvurusu olarak işlem görür.

(9) Türkiye’de gerçekleştirilen bir buluş millî güvenlik açısından önem taşıyorsa söz konusu buluş için başka bir ülkede patent başvurusunda bulunulamaz. Türkiye’de gerçekleştirilen bir buluş için Kuruma yapılan bir patent başvurusu birinci ila sekizinci fıkra hükümlerine tabiyse Millî Savunma Bakanlığının izni olmadan, söz konusu buluş için başka bir ülkede patent başvurusu yapılamaz.

(10) Buluşu yapanın yerleşim yeri Türkiye’deyse aksi ispat edilmeye kadar, buluşun Türkiye’de yapılmış olduğu kabul edilir.

YEDİNCİ KISIM

Lisans

BİRİNCİ BÖLÜM

Sözleşmeye Dayalı Lisans

Sözleşmeye dayalı lisans

MADDE 125- (1) Patent başvurusu veya patent, lisans sözleşmesine konu olabilir.

(2) Lisans, inhisari lisans veya inhisari olmayan lisans şeklinde verilebilir. Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans, inhisari değildir. İnhisari olmayan lisans sözleşmelerinde lisans veren patent konusu buluşu kendi kullanabileceği gibi, üçüncü kişilere aynı buluşa ilişkin başka lisanslar da verebilir. İnhisari lisans söz konusu olduğu zaman, lisans veren başkasına lisans veremez ve hakkını açıkça saklı tutmadıkça, kendisi de patent konusu buluşu kullanamaz.

(3) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa lisans sahipleri, lisanstan doğan haklarını üçüncü kişilere devredemez veya alt lisans veremez.

(4) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa sözleşmeye dayalı olarak lisans alan kişi, patentin koruma süresi boyunca patent konusu buluşun kullanılmasına ilişkin her türlü tasarrufta bulunabilir. Lisans alan, lisans sözleşmesinde yer alan şartlara uymak zorundadır. Aksi takdirde patent sahibi, patentten doğan haklarını lisans alana karşı ileri sürebilir.

Bilgi verme yükümlülüğü

MADDE 126- (1) Sözleşmede aksi kararlaştırılmamışsa patent başvurusunu veya patenti devreden veya lisansını veren, devralan veya lisans alana patent konusu buluşun normal bir kullanımı için zorunlu olan teknik bilgileri vermekle yükümlüdür.

(2) Devralan veya lisans alan kişi, kendisine verilen gizli bilgilerin açıklanmasını önlemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

Hakkın devrinden ve lisans vermeden doğan sorumluluk

MADDE 127- (1) Patent başvurusunun veya patentin sağladığı hakları devreden veya lisans veren kişinin bu işlemleri yapmaya yetkili olmadığı sonradan anlaşılırsa söz konusu kişi bu durumdan ilgililere karşı sorumlu olur.

(2) Patent başvurusunun geri alınması veya başvurunun reddedilmesi ya da patent hakkının hükümsüzlüğüne mahkemece karar verilmiş olması hâllerinde, tarafların hakkı devreden veya lisans veren bakımından daha kapsamlı bir sorumluluğu sözleşme ile öngörmemiş olmaları hâlinde, 139 uncu madde hükümleri uygulanır.

(3) Devreden veya lisans verenin kötüniyetle hareket etmesi hâlinde bu kişiler, fiillerinden her zaman sorumludur. Devreden veya lisans veren, üzerinde tasarruf edilen patent başvurusu veya patente konu olan buluşun, patentle korunabilirliği konusunda Türkçe veya yabancı dildeki rapor ve kararları veya bu konuda bildiklerini karşı tarafa bildirmemiş ve bunlara ilişkin beyanları içeren belgelere sözleşmede yer vermemişse kötüniyetin varlığı kabul edilir.

(4) Bu madde hükümlerinden doğan tazminatı talep süresi, sorumluluk davasına dayanak olan mahkeme kararının kesinleşme tarihinde başlar.

Lisans verme teklifi

MADDE 128- (1) Patent başvurusu veya patent sahibi, Kuruma yapacağı yazılı taleple, patent konusu buluşu kullanmak isteyen herkese lisans vereceğini bildirebilir. Lisans verme teklifi Bültende yayımlanır.

(2) Sicilde kayıtlı inhisari lisans varsa patent başvurusu veya patent sahibi başkalarına lisans verme teklifinde bulunamaz.

(3) Patent başvurusu veya patent sahibi, lisans verme teklifini her zaman geri alabilir. Teklifin geri alınması Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM**Zorunlu Lisans****Zorunlu lisans**

MADDE 129- (1) Zorunlu lisans, aşağıda belirtilen şartlardan en az birinin bulunması hâlinde verilebilir:

- a) 130 uncu madde hükmüne göre patent konusu buluşun kullanılmaması.
- b) 131 inci maddede belirtilen patent konularının bağımlılığının söz konusu olması.
- c) 132 nci maddede belirtilen kamu yararının söz konusu olması.
- ç) 30/4/2013 tarihli ve 6471 sayılı Kanunla katılmamız uygun bulunan Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşmasını Değiştiren Protokolde belirtilen şartların sağlanması hâlinde başka ülkelerdeki kamu sağlığı sorunları sebebiyle eczacılık ürünlerinin ihracatının söz konusu olması.
- d) Islahçının, önceki bir patente tecavüz etmeden yeni bir bitki çeşidi geliştirememesi.
- e) Patent sahibinin, patent kullanılırken rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı faaliyetlerde bulunması.

(2) Birinci fıkranın (a), (b) ve (ç) bentleri kapsamında verilecek zorunlu lisans mahkemenin; (e) bendi kapsamında verilecek zorunlu lisans Rekabet Kurumundan talep edilir. Birinci fıkranın (ç) bendi uyarınca yapılan zorunlu lisans taleplerinde acil durumlar ve birinci fıkranın (e) bendi hariç olmak üzere, zorunlu lisans talep edenin, patent sahibinden makul ticari şartlar altında sözleşmeye dayalı lisans istemesine rağmen makul bir süre içinde alamadığına dair kanıt talebe eklenir. Mahkeme, zorunlu lisans talebinin bir sureti ile ekli belgelerin birer suretini patent sahibine gecikmeksizin gönderir. Patent sahibine, bunlara karşı delilleriyle birlikte görüşlerini sunması için bildirim tarihinden itibaren bir ay süre verilir.

(3) Mahkeme, varsa patent sahibinin görüşlerini zorunlu lisans talep edene tebliğ eder ve bir ay içinde talebin reddine veya zorunlu lisansın verilmesine karar verir. Bu süre uzatılamaz. Patent sahibi, zorunlu lisans talebine itiraz etmemişse, mahkeme gecikmeksizin zorunlu lisansa karar verir.

(4) Zorunlu lisansın verildiği kararda; lisansın kapsamı, bedeli, süresi, lisans alan tarafından gösterilen teminat, kullanıma başlama zamanı ile patentin ciddi ve etkin kullanımını sağlayan önlemler belirtilir.

(5) Mahkeme kararına karşı kanun yollarına başvurulduğunda, patent sahibi tarafından zorunlu lisans uygulamasının durdurulması için sunulan deliller mahkemeye yeterli görülürse, buluşun kullanımı, lisansa ilişkin kararın kesinleşmesine kadar ertelenir.

(6) Patent sahibinin, önceki bir bitki çeşidine ait ıslahçı hakkına tecavüz etmeden patent hakkını kullanamaması durumu zorunlu lisansa konu olabilir. Bu durumda, 5042 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

(7) Birinci fıkranın (d) bendine göre lisans verilmesi durumunda patent sahibi, korunan bitki çeşidinin kullanımı için kendisine; altıncı fıkraya göre lisans verilmesi durumunda da yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibi, korunan buluşun kullanımı için kendisine makul şartlarda karşılıklı lisans verilmesini talep edebilir.

(8) Birinci fıkranın (d) bendi ile altıncı fıkrada belirtilen lisanslar için talep sahibi;

a) Patent sahibine veya yeni bitki çeşidine ait ıslahçı hakkı sahibine sözleşmeye dayalı bir lisans elde etmek için başvurduğunu ancak sonuç alamadığını,

b) Korunan bitki çeşidiyle veya patentle korunan buluşla kıyaslandığında, sonraki buluşun veya bitki çeşidinin, büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme gösterdiğini,

ispat ederek zorunlu lisans verilmesini mahkemenin talep edebilir.

(9) Birinci fıkranın (ç) bendi hükmü saklı kalmak kaydıyla zorunlu lisans, esas olarak yurtiçi pazara arz için verilir.

Kullanılmama durumunda zorunlu lisans

MADDE 130- (1) Patent sahibi veya yetkili kıldığı kişi, patentle korunan buluşu kullanmak zorundadır. Kullanımın değerlendirilmesinde pazar şartları ve patent sahibinin kontrolü ve iradesi dışındaki şartlar göz önünde tutulur.

(2) Patent verilmesi kararının Bülte'de yayımlanmasından itibaren üç yıllık veya patent başvurusu tarihinden itibaren dört yıllık sürelerden hangisi daha geç sona eriyorsa, o sürenin bitiminden itibaren ilgili herkes zorunlu lisans talebinin yapıldığı tarihte, patent konusu buluşun kullanılmaya başlanmamış olduğu veya kullanım için ciddi ve gerçek girişimlerde bulunulmadığı ya da kullanımın ulusal pazar ihtiyacını karşılayacak düzeyde olmadığı gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Söz konusu durum, haklı bir neden olmaksızın, buluşun kullanımına aralıksız olarak üç yıldan fazla ara verildiği hâllerde de uygulanır.

Patent konularının bağımlılığı hâlinde zorunlu lisans

MADDE 131- (1) Patent konusu buluşun, önceki patentin sağladığı haklara tecavüz edilmeksizin kullanılmasının mümkün olmaması hâlinde, patent konuları arasında bağımlılık söz konusu olacağından, sonraki tarihli patentin sahibi önceki tarihli patent konusu buluşu, sahibinin izni olmaksızın kullanamaz.

(2) Patent konuları arasında bağımlılık olması hâlinde, sonraki tarihli patentin sahibi, patent konusu buluşunu kullanmak için, buluşunun önceki tarihli patent konusu buluşa göre büyük ölçüde ekonomik yarar sağlayan önemli bir teknik ilerleme göstermesi şartıyla zorunlu lisans verilmesini talep edebilir. Sonraki tarihli patentin sahibine zorunlu lisans verilmişse, önceki tarihli patentin sahibi de sonraki tarihli patent konusu buluşu kullanmak için kendisine zorunlu lisans verilmesini talep edebilir.

(3) Bağımlılığı olan patentlerden birinin hükümsüzlüğü veya patent hakkının sona ermesi hâlinde, zorunlu lisans kararı da ortadan kalkar.

Kamu yararı nedeniyle zorunlu lisans

MADDE 132- (1) Kamu sağlığı veya millî güvenlik nedenleriyle patent konusu buluşun kullanılmaya başlanması, kullanımının artırılması, genel olarak yaygınlaştırılması, yararlı bir kullanım için ıslah edilmesinin büyük önem taşıması veya patent konusu buluşun kullanılmamasının ya da nitelik veya nicelik bakımından yetersiz kullanılmasının ülkenin ekonomik veya teknolojik gelişimi bakımından ciddi zararlara sebep olacağı hâllerde, Cumhurbaşkanınca;⁽¹⁾

a) Kamu yararı bulunduğu gerekçesiyle zorunlu lisans verilmesine,

b) Buluşun kamu yararını karşılayacak yeterlikte kullanımı patent sahibi tarafından gerçekleştirilebilecekse buluşun şartlı olarak zorunlu lisans konusu yapılmasında kamu yararı bulunduğuna,

karar verilir.

(2) Patent başvurusu veya patent konusu buluşun kullanımının kamu sağlığı veya millî güvenlik bakımından önemli olması hâlinde, Millî Savunma Bakanlığı veya Sağlık Bakanlığının uygun görüşü alınarak ilgili bakanlık tarafından teklifte bulunulur.

(3) Kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Millî güvenlik bakımından önemli olduğu gerekçesi ile verilen zorunlu lisans kararı, buluşun bir veya birkaç işletme tarafından kullanılması ile sınırlandırılabilir.

(1) 2/7/2018 tarihli ve 700 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 209 uncu maddesiyle bu fıkrada yer alan "ilgili bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca" ibaresi "Cumhurbaşkanınca" şeklinde değiştirilmiştir.

Zorunlu lisansın hukuki niteliği ve güven ilişkisi

MADDE 133- (1) Zorunlu lisans, inhisari değildir ancak kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisanslar inhisari olabilir. Zorunlu lisans süre, bedel ve kullanım alanı göz önüne alınarak belirli şartlar altında verilir. Mahkeme bedeli belirlerken patentin ekonomik değerini göz önüne alır. 129 uncu maddenin birinci fıkrasının (ç) bendi uyarınca verilecek zorunlu lisanslarda bedel belirlenirken, ticari olmayan ve insani amaçlar göz önüne alınarak bu tür kullanımın ithalatçı ülke açısından ekonomik değeri dikkate alınır.

(2) Zorunlu lisans verilmesi hâlinde, lisans alanın alt lisans verme ve patent konusunu ithal etme hakkı yoktur. Ancak kamu yararı gerekçesiyle verilen zorunlu lisans alan, kamu yararı gereği açıkça ithale yetkili kılınmışsa patent konusu ithal edilebilir. Bu ithal izni, ihtiyaçla sınırlı olarak ve geçici bir süre için verilir.

(3) Zorunlu lisans sebebiyle, patent sahibi ve lisans alan arasında doğan güven ilişkisi, patent sahibi tarafından ihlal edilirse lisans alan, ihlalin buluşun değerlendirilmesindeki etkisine göre, patent sahibinin isteyebileceği lisans bedelinden indirim yapılmasını talep edebilir.

Ek patentte zorunlu lisans kapsamı

MADDE 134- (1) Zorunlu lisans, lisansın kabul tarihinde mevcut bulunan patentin eklerini de kapsar. Zorunlu lisansın verilmesinden sonra yeni ek patentler verilmişse ve bunlar lisans konusu patentle aynı kullanım amacına hizmet etmekte ise lisans alan, mahkemeden eklerin de zorunlu lisans kapsamına dâhil edilmesi talebinde bulunabilir. Taraflar ek patentler nedeniyle genişletilen lisansın bedeli ve diğer şartları konusunda anlaşamazlarsa bunlar mahkeme tarafından belirlenir.

Zorunlu lisansın devri

MADDE 135- (1) Zorunlu lisansın devrinin geçerli olabilmesi için işletme ile birlikte veya işletmenin lisansın değerlendirildiği kısmı ile birlikte devredilmesi gerekir. Zorunlu lisansın, patent konularının bağımlılığı gerekçesiyle verilmesi hâlindeyse lisans, bağımlı patentle birlikte devredilir.

Şartlarda değişiklik talebi ve zorunlu lisansın iptali

MADDE 136- (1) Lisans alan veya patent sahibi, zorunlu lisans verilmesinden sonra, zorunlu lisansa göre daha uygun şartlarda sözleşmeye dayalı lisans vermiş olması gibi sonradan ortaya çıkan ve değişikliği haklı kılan olaylara dayanarak mahkemeden zorunlu lisans bedelinde veya şartlarında değişiklik yapılmasını talep edebilir.

(2) Lisans alan, zorunlu lisansın doğan yükümlülüklerini ciddi şekilde ihlal ettiği veya sürekli olarak yerine getirmediği takdirde mahkeme, patent sahibinin talebi üzerine, patent sahibinin tazminat hakları saklı kalmak kaydıyla lisansı iptal edebilir.

(3) Zorunlu lisansın verilmesine neden olan şartların sona ermesi ve tekrarlanma olasılığının ortadan kalkması hâlinde, talep üzerine mahkeme zorunlu lisansı iptal eder.

Sözleşmeye dayalı lisans hükümlerinin uygulanabilirliği

MADDE 137- (1) 129 ila 136 ncı maddelerdeki hükümlere aykırı olmamak üzere, 125 inci ve 126 ncı maddelerde belirtilen sözleşmeye dayalı lisans ile ilgili hükümler zorunlu lisansa da uygulanır.

SEKİZİNCİ KISIM
Hakkın Sona Ermesi
BİRİNCİ BÖLÜM
Hükümsüzlük

Hükümsüzlük hâlleri

MADDE 138- (1) Kurumun nihai kararından sonra;

a) Patent konusu, 82 nci ve 83 üncü maddelere göre patent verilebilirlik şartlarını taşııyorsa,

b) Buluş, 92 nci maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları uyarınca yeteri kadar açıklanmamışsa,

c) Patent konusu, başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa veya patentin, 91 inci maddeye göre yapılan bölünmüş bir başvuruya veya 110 uncu maddenin üçüncü fıkrasının (b) bendine göre yapılan bir başvuruya dayanması durumunda en önceki başvurunun ilk hâlinin kapsamını aşıyorsa,

ç) Patent sahibinin, 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı ispatlanmışsa,

d) Patentın sağladığı korumanın kapsamı aşılmışsa,

patentin hükümsüz kılınmasına ilgili mahkeme tarafından karar verilir.

(2) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkraları uyarınca yapılan yayımdan önce birinci fıkranın (a), (b) ve (c) bentleri uyarınca yapılan hükümsüzlük talebine ilişkin olarak karar veremez.

(3) Patent sahibinin 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı hakkındaki iddia, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından ileri sürülebilir.

(4) Hükümsüzlük nedenleri patentin sadece bir bölümüne ilişkinse sadece o bölüm ile ilgili istem veya istemler iptal edilerek kısmi hükümsüzlüğe karar verilir. Bir istemin kısmen hükümsüzlüğüne karar verilemez. Kısmi hükümsüzlük sonucu iptal edilmeyen istem veya istemler, 82 nci ve 83 üncü madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşıyorsa patent bu kısım için geçerli kalır. Bağımsız istemin hükümsüz kılınması hâlinde, bağımsız isteme bağımlı olan her bir bağımlı istem ayrı ayrı 82 nci ve 83 üncü madde hükümlerine göre patent verilebilirlik şartlarını taşııyorsa söz konusu bağımsız isteme bağımlı olan istemler de mahkeme tarafından hükümsüz kılınır.

(5) Patentın hükümsüzlüğü davası, patentin koruma süresince veya hakkın sona ermesini izleyen beş yıl içinde, sicile patent sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılabilir. Patent üzerinde sicilde hak sahibi görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca onlara tebligat yapılır.

(6) Menfaati olanlar, Cumhuriyet savcıları veya ilgili kamu kurum ve kuruluşları patentin hükümsüzlüğünü isteyebilir. Patent sahibinin 109 uncu maddeye göre patent isteme hakkına sahip olmadığı nedeniyle patentin hükümsüzlüğü, ancak buluşu yapan veya halefleri tarafından istenebilir.

(7) Patentın hükümsüzlüğüne ilişkin karar, zorunlu olarak ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurmaz. Ancak, hükümsüzlük kararının tebliğinden itibaren üç ay içinde, ek patentlerin bağımsız patentlere dönüştürülmesi için başvuruda bulunulmazsa, patentin hükümsüzlüğü ek patentlerin de hükümsüz olması sonucunu doğurur.

Patentin hükümsüzlüğünün etkisi

MADDE 139- (1) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmesi hâlinde, kararın sonuçları geçmişe dönük olarak etkili olur ve patent veya patent başvurusuna bu Kanunla sağlanan koruma hiç doğmamış sayılır.

(2) Patent sahibinin ağır ihmal veya kötünîyetli olarak hareket etmesinden zarar görenlerin tazminat talepleri saklı kalmak üzere, hükümsüzlüğün geçmişe dönük etkisi aşağıdaki durumları etkilemez:

a) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce, patentin sağladığı haklara tecavüz sebebiyle verilen hukuken kesinleşmiş ve uygulanmış kararlar.

b) Patentin hükümsüzlüğüne karar verilmeden önce yapılmış ve uygulanmış sözleşmeler.

(3) İkinci fıkranın (b) bendinde belirtilen sözleşme uyarınca ödenmiş bedelin hakkaniyet gereğince kısmen veya tamamen iadesi talep edilebilir.

(4) Patentin hükümsüzlüğüne ilişkin kesinleşmiş karar herkese karşı hüküm doğurur. Hükümsüzlük kararının kesinleşmesinden sonra mahkeme, bu kararı Kuruma resen bildirir. Kesinleşmiş karar ile hükümsüz kılınan patent, Kurum tarafından sicilden terkin edilir ve durum Bültende yayımlanır.

İKİNCİ BÖLÜM**Diğer Sona Erme Hâlleri ve Sonuçları****Sona erme ve sonuçları**

MADDE 140- (1) Patent hakkı;

a) Koruma süresinin dolması,

b) Patent sahibinin patent hakkından vazgeçmesi,

c) Yıllık ücretlerin 101 inci maddede öngörülen sürelerde ödenmemesi, sebeplerinden birinin gerçekleşmesi ile sona erer.

(2) Kurum, patent hakkının sona erdiğini Bültende yayımlar. Hakkı sona eren patentin konusu, sona erme nedeninin gerçekleşmiş olduğu andan itibaren kamuya ait olur.

(3) Patent sahibi, patentin tamamından veya bir ya da birden çok patent isteminden vazgeçebilir. Patentten kısmen vazgeçilirse istem veya istemlerin ayrı bir patentin konusunu teşkil etmesi ve vazgeçmenin patentin kapsamının genişletilmesine ilişkin olmaması şartıyla vazgeçilmeyen istem veya istemler itibarıyla patent geçerli kalır.

(4) Vazgeçmenin yazılı olarak Kuruma bildirilmesi gerekir. Vazgeçme, sicile kayıt tarihi itibarıyla hüküm doğurur.

(5) Sicile kayıtlı hak ve lisans sahiplerinin izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.

(6) Patent üzerinde, üçüncü kişi tarafından hak sahipliği iddia edilmiş ve bu hususta alınan tedbir kararı sicile kaydedilmişse, bu kişinin izni olmadıkça, patentten vazgeçilemez.

(7) Patent hakkından vazgeçildiği Bültende yayımlanır.

DOKUZUNCU KISIM

Patent Hakkına Tecavüz

Patent veya faydalı model hakkına tecavüz sayılan fiiller

MADDE 141- (1) Aşağıdaki fiiller, patent veya faydalı model hakkına tecavüz sayılır:

a) Patent veya faydalı model sahibinin izni olmaksızın buluş konusu ürünü kısmen veya tamamen üretme sonucu taklit etmek.

b) Kısmen veya tamamen taklit suretiyle meydana getirildiğini bildiği ya da bilmesi gerektiği hâlde tecavüz yoluyla üretilen buluş konusu ürünleri satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmamak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak veya bu ürünle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

c) Patent sahibinin izni olmaksızın buluş konusu usulü kullanmak veya bu usulün izinsiz olarak kullanıldığını bildiği ya da bilmesi gerektiği hâlde buluş konusu usulle doğrudan doğruya elde edilen ürünleri satmak, dağıtmak veya başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak ya da bu amaçlar için ithal etmek, ticari amaçla elde bulundurmamak, uygulamaya koymak suretiyle kullanmak veya bu ürünlerle ilgili sözleşme yapmak için öneride bulunmak.

ç) Patent veya faydalı model hakkını gasp etmek.

d) Patent veya faydalı model sahibi tarafından sözleşmeye dayalı lisans veya zorunlu lisans yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.

(2) Patent konusunun, bir ürün veya maddenin elde edilmesine ilişkin bir usul olması hâlinde mahkeme, aynı ürün veya maddeyi elde etme usulünün patent konusu usulden farklı olduğunu ispat etmesini davalıdan isteyebilir. Patent konusu usulle elde edilen ürün veya maddenin yeni olması hâlinde, patent sahibinin izni olmadan üretilen aynı her ürün veya maddenin, patent konusu usulle elde edilmiş olduğu kabul edilir. Aksini iddia eden kişi bunu ispat etmekle yükümlüdür. Bu durumda, davalının üretim ve işletme sırlarının korunmasındaki haklı menfaati göz önünde tutulur.

(3) Patent başvurusunun veya faydalı model başvurusunun 97 nci maddeye göre yayımlandığı tarihten itibaren, patent başvurusu veya faydalı model başvurusu sahibi, buluşa vaki tecavüzlerden dolayı dava açmaya yetkilidir. Tecavüz eden, başvurudan veya kapsamından haberdar edilmiş ise başvurunun yayımlanmış olmasına bakılmaz. Tecavüz edenin kötüniyetli olduğuna mahkeme tarafından hükmolunursa, yayımdan önce de tecavüzün varlığı kabul edilir.

(4) Mahkeme, 99 uncu maddenin üçüncü veya yedinci fıkrası ile 143 üncü maddenin onuncu veya onikinci fıkrası uyarınca yapılan yayımdan önce, öne sürülen iddiaların geçerliliğine ilişkin olarak karar veremez.